

BUDAI VÁR — GELLÉRTHEGY — KRISZTINAVÁROS — TABÁN — VÍZIVÁROS

VÁRNEGYED

2025.
szeptember
23. — **12**

19

IDŐVEL ÁTÜLNÉK A NÉZŐTÉRRE

Gregor Bernadett színművész

BUDAVÁRI FESZTIVÁL

Teltház a Czakón,
jövőre folytatás

4

ÚJABB FORRÁS FELÚJÍTÁSRA

További 90 millió
forint társasházakra **10**

ORSZÁGTORTA A MÉRLEGEN

Budaváron is sütik
a finomságot

35

A BUDAVÁRI ÖNKORMÁNYZAT EGÉSZSÉGÜGYI SZOLGÁLATA

BUDAVÁRI
ÖNKORMÁNYZAT

SZAKORVOSI RENDELŐINTÉZET

1122 Budapest, Maros u. 16/b.
Központi időpontfoglalás:
06-70/657-1249; 06-70/657-1245
H-Cs.: 7.30-16.00 óráig,
pénteken 7.30-14.00 óráig
e-mail: info@marosrendelo.hu
www.marosrendelo.hu
Vezető: Mechler András

FELNŐTT HÁZIORVOSI RENDELŐK

1015 Budapest,
Csalogány u. 22-24.
1016 Budapest, Zsolt u. 6.
1013 Budapest, Attila út 63.
1014 Budapest, Tárnok u. 9-11.

GYERMEKORVOSI RENDELŐK

1012 Budapest, Mikó u. 12.
Telefon: 06-1/375-7173,
06-1/375-7539
1011 Budapest, Markovits I. u. 2.
Telefon: 06-1/202-0937,
06-1/201-6162

CSALOGÁNY UTCAI HÁZIORVOSI RENDELŐ

1-es felnőtt háziiorvosi körzet
Dr. Zempléni Tibor
Telefon: 06-1/201-3392

2-es felnőtt háziiorvosi körzet
Dr. Nagy Ágnes Helga
Telefon: 06-1/770-1056

3-as felnőtt háziiorvosi körzet
Dr. Mezősi Károly
Telefon: 06-1/201-3762

4-es felnőtt háziiorvosi körzet
Dr. Majoros Márkó
Telefon: 06-1/201-5415

5-ös felnőtt háziiorvosi körzet
Dr. Antal Dániel
Telefon: 06-1/201-5415

6-os felnőtt háziiorvosi körzet
Dr. Bodroghelyi László
Telefon: 06-1/201-7125

ZSOLT UTCAI HÁZIORVOSI RENDELŐ

7-es felnőtt háziiorvosi körzet
Dr. Csupor Emőke
Telefon: 06-1/375-0002

8-as felnőtt háziiorvosi körzet
Dr. Nagy János
Telefon: 06-70/428-4629

ATTILA ÚTI HÁZIORVOSI RENDELŐ

9-es felnőtt háziiorvosi körzet
Dr. Papp Viktória
Telefon: 06-1/375-6551

10-es felnőtt háziiorvosi körzet
Dr. Borcsányi Judit
Telefon: 06-1/375-6046

11-es felnőtt háziiorvosi körzet
Dr. Lukács Imre
Telefon: 06-1/375-6046

12-es felnőtt háziiorvosi körzet
Dr. Kálmán Eszter Anikó
Telefon: 06-1/213-7334

13-as felnőtt háziiorvosi körzet
Dr. Tóth József
Telefon: 06-1/375-6551

TÁRNOK UTCAI HÁZIORVOSI RENDELŐ

14-es felnőtt háziiorvosi körzet
Dr. Szabó Krisztina
Telefon: 06-1/356-7125,
06-20/598-0677

15-ös felnőtt háziiorvosi körzet
Dr. Vasadi Ágnes
Telefon: 06-1/356-7125,
06-30/845-1854

A rendelések idejéről
tájékozódjon az interneten:
www.marosrendelo.hu

Az egységes ügyeleti hívószám felnőttek és gyermekek esetében is: **1830**

A hívás során a mentőszolgálat szakembere felméri a beteg állapotát, és az adott helyzetre legmegfelelőbb megoldást kínálja. Ez lehet telefonos tanácsadás, ellátóhelyre irányítás, ügyeletos orvos küldése, vagy sürgős esetben mentőautó riasztása.

A sport öröme

A minap néztem egy haverom Facebook-posztját, hogy negyvenes-ötvenes apukákat fotózott egy budai aluljáróban, ahogy a kövön pörögnek – breaktáncolnak. Vajon mi vezérelte őket, hogy újra átéljék a nyolcvanas éveket? Valószínűleg újra kicsit fiatalok akartak lenni. És mi hozta őket össze? A zene meg a mozgás. Letették a tévé távirányítóját és kimenőt kértek a családtól. Semmi különöset nem tettek, csak kicsit átmozgatták tagjaikat.

A budavári sportszervezők meg, függetlenül az újbudai aluljáróban történektől, mindenkit mozgásra akarnak hívni. Kezd éledezni a sportélet, két új helyi sportegyesület is alakult, a Czakó utcai sportpályára alig lehet idősávot bérelni. Az idén Kínában rendezett világjátékok tájékoztatói futásának bronzérmese pedig – nagy büszkeség – itt edz a Spartacus SKE-ben. Apropó, a hagyományos Budavári Rendvédelmi Sportnapra is nagy erővel készültek a versenyzők.

Jó volt látni azt is, hogy a Budavári Fesztivál koncertjei alatt spontán gyerekcsapatok alakultak, és mindenki nagy lendülettel rúgta a labdát a Czakó műfüves pályáján. A játék önfeledtségét, a versengés örömét nem sokmindenhez lehet hasonlítani, ezért is örömdetes, hogy a helyi Hősök SE már fociovit is indított. Egyszerűen sok lehetőség adódik bekapcsolódni a helyi sportéletbe. Én a magam részéről ha nem is fogok breaktáncra perülni, azért ki fogok nézni egy-egy Tabahon SE meccsre.

Kuthi Áron
főszerkesztő

6 TESTVÉRVÁROS

Húsz éves a barátság
Regensburggal

7 TESTÜLETI ÜLÉS

Új parkolóról, új kitüntetési
rendről döntöttek

9 SZUPERMENZA

Jelentősen csökkent
az ételmaradék

11 LAUDÁCIÓ

Budavárért Emlékérem,
Tóth Árpád Műfordítói Díj

13 OVIFOCI

Egyre népszerűbb
a kerületi Hősök SE

22 EMLÉKÉV

Nem volt nagy poprajongó
Márai Sándor

24 OSTROM 80

Egy önzetlen orvos
a Sziklakórházból

27 1686

Buda alatt gyűlt össze
a keresztény világ

28 REJTETT PANTEON

Emléktáblák mesélnek
a magyar katonákról

31 BARTÓK 80

A Fő utcában is lakott
a világhírű zeneszerző

37 ÁTVEVŐPONTOK

Egyre több csomagautomata
a kerületben

40 TÚLFOGYASZTÁS

Ne dobd ki, hasznosítsd újra,
vagy add tovább!

Következő lapszámunk október 14-én jelenik meg.

beköszönő

tartalom

Teltház a Budavári Fesztiválon

Fotók: Rényi Erna és Kovács Dániel

Kellemes időjárás, három koncert, sörkóstoló és sokféle harapnivaló várta a közönséget az első alkalommal megrendezett Budavári Fesztiválon a Czákó utcai Sport- és Rendezvényközpontban szeptember 13-án. A hangulatot Gönczi Gábor és a Smile Rock Circus alapozta meg ismert számok felidézésével, majd a Pély Barna Band tett rá még egy lapáttal. Az est fénypontjaként a könnyűzenei műfajok között könnyedén lavírozó, húsz éve a porondon lévő Irie Maffia lépett színpadra. A fesztiválra készült el Budavár Söre, amelyből egy korsóval minden I. kerületi ajándékba kaphatott. A pultnál Böröcz László polgármester és Fazekas Csilla alpolgármester csapolt, de kivették a részüket a munkából Bauer Eszter, Varga Dániel és Fróna Levente képviselők is. A kilátogató családok fiatal tagjai hamar rájöttek, hogy a műfüves focipálya nyitva áll, a gyerekek spontán csapatokat alakítva játszottak focimeccseket egészen a zárásig. A zenekarokra és Budavár Sörére több mint ezren voltak kíváncsiak, a látogatók zöme természetesen budavári volt, de a szomszéd kerületekből is érkeztek vendégek. Böröcz László polgármester azt ígérte, a fesztivál jövőre is visszatér.

KÁ

Húsz éves a barátság Budavár és Regensburg között

Két évtizede, 2005-ben kötött testvérvárosi szerződést Budavár és Regensburg. A két város képviselője, Gertrud Maltz-Schwarzfischer főpolgármester, és kollégája, Böröcz László szeptember 5-én új együttműködési nyilatkozatot írt alá Budaváron, megerősítve az elköteleződést a baráti kapcsolatok és a kulturális, civil együttműködések további elmélyítése terén. Az ünnepélyes eseményt stílszerűen a Duna vizén, egy sétahajón tartották, így is szimbolizálva a két városnak a folyóhoz való szerves kapcsolódását. Az ünnepségen több önkormányzati képviselő, köztük az előző polgármester, V. Naszályi Márta is részt vett.

A Duna bajországi szakaszán fekvő Regensburgot ma 150 ezren lakják. A város 1663 és 1806 között a Német-római Birodalom birodalmi gyűlésének állandó székhelye volt. Érdekesség, hogy miközben Bajorország alapvetően katolikus német hercegség volt, addig Regensburg

Fotó: Vadnai Szabolcs

1542-ben protestáns hitre tért, és városi tanácsa teljes egészében lutheránus maradt.

Az elmúlt években többek között a Kosztolányi Dezső Gimnázium és a regensburgi Goethe Gimnázium között működik cserediák-program. A Kodály Zoltán Magyar Kórusiskolának is van regensburgi testvéris-

kolája a német városban. A világ egyik legrégebbi kórusának számító Regensburger Domspatzen által üzemeltetett középiskola diákjai közül 2024-ben például 14 diák és 4 tanár érkezett egy négy napos természettudományos tanulmányútra, amelynek fókuszában a mesterséges intelligencia állt. VN

Forrás: Budavári Önkormányzat

Ritka találkozó. Böröcz László budavári polgármester kezdeményezésére szeptember elején informális munkamegbeszélést tartott öt budai kerületvezető az I. kerületben. A találkozón Böröcz László mellett részt vett Őrsi Gergely, a II. kerület, dr. László Imre, a XI. kerület, Kovács Gergely, a XII. kerület és Karsay Ferenc, a XXII. kerület vezetője. – Sok hasonló feladat és probléma áll előttünk, ezeket beszéltük végig – jegyezte meg Böröcz László. Karsay Ferenc arról írt, tervezik a folytatást. Az öt budapesti kerületben hozzávetőlegesen 360 ezer ember lakik, ez Budapest teljes lakosságának 21 százaléka.

BR

Új parkolók nyílnak

A képviselők a bölcsődevezető személyéről is döntöttek

A Budavári Önkormányzat szeptember 18-i ülésén többek között parkolók létesítéséről, a Tabán mozi támogatásáról, társasházak felújításáról és a kitüntetések adományozási rendjéről is döntött. A képviselők zárt üléssel kezdtek, 18 pontban szavaztak a Ruszwurm részére közigazgatási szankciót megállapító önkormányzati határozat ellen benyújtott fellebbezésről.

Fotó: Tóth Tibor

A Tabán mozi kapcsán támogatási szerződést tervez kötni az önkormányzat a Budapest Film Zrt.-vel. Ennek megfelelően évi 7 millió forintot folyósít 2029-ig a mozit üzemeltető cégnek. A Budapest Film cserébe vállalja, hogy minden I. kerületi lakcímkártyával rendelkező látogatónak, immár az összes vetített filmre 50 százalékos kedvezményt ad.

A Márvány utca 3., Márvány utca 5. és Kuny Domonkos utca 10. szám területét is sikerült pályázat keretében hasznosítani, így a helyszín bérbeadását követően, az együttes telken hamarosan közforgalmú parkoló nyílnak. A 21 új parkolóhellyel részleges megoldás nyílik az építkezés miatt kialakult parkolási nehézsé-

gek kezelésére, miközben az önkormányzat ezáltal évi 10-12 millió forint bevételre tehet szert.

Nem okozott nagy meglepetést, hogy a kerületi bölcsődék élére a régi-új vezető, Koppány Ivettet választotta meg a közgyűlés, miután egyedül ő adott be érvényes pályázatot. Most elnyert megbízatása 2030. október 31-éig tart.

Költségvetésének módosításával az önkormányzat a társasházak épület-felújítási és energetikai-korszerűsítési munkálatait idén 340 millió forinttal támogatja (ld. cikkünket a 10. oldalon)

Az ülésen elfogadták a kerületi kitüntetési rendeletét. A Varga Dániel önkormányzati képviselő által

kidolgozott eljárásrend értelmében a díjakat az 1849-es és az 1866-os sikeres budavári ostromok emléknapjain – május 21-én és szeptember 2-án – adják át. A májusi időpontban az oktatói munkáért odaítélt Virág Benedek-díjat, az egészségügyben dolgozók számára létesített Semmelweis Ignác-díjat, és a rendvédelmi-katasztrófavédelmi-honvédelmi terület számára a rendelettel létrehozott Görgei Artúr Érdemérmeket adják át; mindháromból 2-2 kitüntetett lehet évente. A díszpolgári elismerést és a Budavárért Emlékérmeket szeptember 2-án vehetik át az arra felterjesztettek. Böröcz László és Varga Dániel is hangsúlyozta, a szakmai napokat is megtartják, de a kitüntetéseket a kerület két jeles napján adják át az érintetteknek.

Az ülésen napirenden szerepelt egy-egy indítvány ellenzéki oldalról is. Az egyik javaslat arra irányult, hogy a kerületi emléktábla formájában az Aranycsapat tagjának, Pusztás Ferencnek, és a filmrendező, forgatókönyvíró Dargay Attilának állíthasson emléket. Böröcz László polgármester jelezte, hogy már idén tavasszal egyeztetés történt a Pusztás Alapítvánnyal az emléktábláról, és azt javasolták, hogy a világhírű sportoló születésének századik évfordulóján, azaz 2027-ben kerüljön sor az emléktábla kihelyezésére.

A következő rendes képviselő-testületi ülés előreláthatólag december 11-én lesz.

Ambrus-Balogh

A BUDAVÁRI ÖNKORMÁNYZAT támogatja a gyerekeket, segíti a fiatalokat!

ISKOLAKEZDÉSI TÁMOGATÁS*

Egyszeri 15 000 Ft-os támogatás gyermekenként az iskolakezdés költségeinek enyhítésére

JÓ TANULÓK SZOCIÁLIS TÁMOGATÁSA*

Kiemelkedő tanulmányi eredményt elérő, rászoruló diákok számára.
A támogatás összege a tanév 10 hónapjára 15 000 Ft / hó gyermekenként.
Feltétele a tanév végi 4,5-ös vagy e feletti tanulmányi átlag.

NYELVTANULÁSI TÁMOGATÁS

Nyelvtanfolyam díjának összege, de legfeljebb 50 000 Ft

NYELVVIZSGA-TÁMOGATÁS

Az államilag elismert vizsgadíj összege, de legfeljebb 30 000 Ft

FOGSZABÁLYOZÁSI TÁMOGATÁS

A fogszabályozó készülék vételárának megfelelő összeg, de legfeljebb 50 000 Ft

GÉPJÁRMŰVEZETŐI ENGEDÉLY MEGSZERZÉSE

Az elméleti és gyakorlati oktatás díjának és a vizsgadíjak összege, de legfeljebb 100 000 Ft

*A jogosultság a család
jövedelmi helyzetétől függ.

Határidő: szeptember 30.

BUDAVÁRI
ÖNKORMÁNYZAT

Sétahajózás a Dunán

az idősök világnapja alkalmából

BÖRÖCZ LÁSZLÓ, Budavár polgármestere szeretettel várja a 65 év feletti, I. kerületi lakcímkártyával rendelkező szépkorúakat egy dunai sétahajózásra idegenvezetéssel, frissítőkkal és harapnivalókkal.

IDŐPONT: 2025. SZEPTEMBER 30., KEDD, 15.00

INDULÁS: BATTHYÁNY TÉR, MAHART KIKÖTŐ

Jelentkezés személyesen szeptember 22. és 29. között:

I. sz. Idősök Klubja (1015 Budapest, Hattyú u. 16.)

II. sz. Idősök Klubja (1013 Budapest, Roham u. 7.)

III.sz. Idősök Klubja (1011 Budapest, Fő u. 31.)

H-Cs: 9-15 óra, P: 9-12 óra

Jelentkezés online szeptember 29-ig:

molnar.reka@maraikult.hu

A férőhelyek száma korlátozott.

BUDAVÁRI
ÖNKORMÁNYZAT

Jelentősen csökkent a maradék

Nagyon pozitív az iskolai szupermenza fogadtatása Budaváron

Egy leves, három főétel – svédasztalos ebéd az iskolákban; ez a szupermenza, amely forradalmasítani látszik a közétkeztetés eddig ismert rendszerét. Szeptembertől a kerület hat iskolájában lehet így étkezni. Kíváncsiak voltunk az első napok tapasztalataira, így két intézményt – a Kosztolányi Dezső Gimnáziumot és a Lisznyai Utcai Általános Iskolát – kérdeztünk meg a szupermenza fogadtatásáról.

Sokkal kevesebb az ételmaradék, mint korábban volt, a diákok szeretik az új rendszert, hogy saját maguknak állíthatják össze az ebédet – mondta lapunknak Bodor Eszter igazgató és Horváthné Baranyai Ágnes intézményvezető-helyettes. A szupermenza ötletét a megkérdezett kosztolányis szülők nagy többsége támogatta. A gimnáziumban a tanévet 300-an kezdték a menzán, de a svédasztalos megoldást látva eddig heti 10-15 diákkal többen kérnek ebédet. Látszik, hogy a gyerekek szeretik, ha van választási lehetőségük, ezért is népszerű ez a megoldás.

A kínálat közben változatos, mai modern ízvilággal; minden nap van vegetáriánus, csirke- és sertéshúsos fogás. Most azt nézik, melyek a kelendőbb ételek, hogy ezekkel be tudják állítani a napi mennyiséget. Az elmúlt időszakban a rántott hús, a vadas, illetve a halrudacska fogyott jobban, miközben a levesek és a főzelékek nem örvendenek túl nagy népszerűségnek. A megmaradt kosztot a szolgáltató felajánlja karitatív célokra, így a lehető legkevesebb étel megy veszendőbe. A gyerekeket a Kosztolányiban egyébként nevelik a fenntarthatóságra, minden nap kiírják, mennyi étel maradt meg, és abból hányan laktak volna jól; erre pedig, már hogy minél kevesebb maradjon, figyelnek is a diákok.

A szupermenzával a Lisznyai Utcai Általános Iskolában is teljesen elégedettek. Az igazgató, Takács Eszter

Fotó: Vadnai Szabolcs

Fazekas Csilla alpolgármester a Budavári Általános Iskolában kóstolta meg a szupermenzát

Fotó: Rényi Erna

lapunknak arról beszélt, hogy egyedül az adminisztrációban van némi fennakadás, de már most látható, hogy sokkal jobban működik, mint a hagyományos menzai étkeztetés. „Az első két hét tapasztalata alapján elmondhatom, hogy sokkal kevesebb maradékot hagynak meg a gyerekek a svédasztalos menzán. Általában háromféle főétel közül lehet választani, ez pedig azt jelenti, hogy nagy valószínűséggel találkoznak olyannal, amit szeretnek. A menzán nincs külön desszert, az édes ételeket – mint a tejberizs – főfogásként szolgálják fel. Jellemzően az alsósok

veszik igénybe többen az iskolai étkezést, de a felső tagozatosok is sokan az iskolában ebédelnek” – osztotta meg tapasztalatait a pedagógus.

Kis fennakadást egyedül az okozott, hogy a QR-kódot nem minden gyerek hozza magával, így az ügyeletes tanárnak egyenként kell a nevek szerint ellenőriznie, hogy be van-e iratkozva az illető. Érdeklődésünkre Takács Eszter azt is elmondta, hogy némileg drágább a szupermenza, de ez nem okozott a szülőknél problémát, hiszen a hagyományos menza ára is emelkedik néhány év alatt.

Az új rendszert szeptember 1-től a kerület hat oktatási intézményében – a Kosztolányi Dezső, a Szilágyi Erzsébet, a Toldy Ferenc Gimnáziumok, valamint a Batthyány Lajos, a Budavári és a Lisznyai Utcai Általános Iskolák – vezették be.

BR-SzÉ

Bővül a társasházi felújítási keret

A Budavári Önkormányzat 2025 februárjában nyitotta meg azt a 250 millió forintos pályázati keretet, amit társasházak hívhatnak le felújításra, valamint energetikai korszerűsítésre. A képviselő-testület most úgy döntött, ezt jelentősen kibővíti, így idén valamennyi érvényes pályázat pozitív elbírálásban részesülhet.

A felújítási-épületenergetikai pályázat határideje május 15. volt, a kiértékelés a nyáron zajlott le. Közel 120 pályázat érkezett, és a képviselő-testület szeptemberi ülésén úgy határozott, hogy ezt a keretet 90 millió forinttal kibővíti. A program keretében a következő munkákkal lehetett pályázni: homlokzat, nyílászárók, tető, lift felújítása vagy létesítése, épületszerkezet, támfal megerősítése. Lehetett pályázni elavult közműhálózat megújítására, szigetelési problémák megoldására, lépcsőház, függőfolyosó felújítására. Az elnyerhető legmagasabb támogatás 6 millió forint.

A pályázat óriási segítség az önkormányzat részéről – kommentálta lapunknak a döntést Mile Zoltán közös képviselő, az Ez Az a Ház Egyesület ügyvezetője. Mint mondta, az I. kerületi társasházak jó részére ráfér a felújítás. De egy energetikai felújí-

tás minden esetben nagyobb beruházás, ez tízmillióos nagyságrendet jelent. Egy ilyen nagyobb mérvű korszerűsítés, például hőszivattyús rendszer beszerelése, már rend-

szint túlmutat egy önkormányzat lehetőségein, az ilyen beruházások állami felújítási programba való bekapcsolódást igényelnek – fogalmazott a szakértő.

Kuthi

Tornaterem-avató. Átadták a Kosztolányi Dezső Gimnázium felújított lány tornatermét, amelyet az iskola sokak által kedvelt egykori testnevelő tanáráról, Szabady Tiborról neveztek el. Az ünnepséget énekar, karatebemutató és tornagyakorlat tette színesebbé, az eseményen jelen voltak egykori tanítványok, kollégák is. A budai Várat kívülről-belülről ismerő névadó 18 nappal a 99. születésnapja előtt hunyt el még három éve. Szabady Tibor húsz embert mentett ki a később a Balaton Titanicjaként emlegetett Pajtás gőzhajóból, amikor az 1954 késő tavaszán Balatonfürednél balesetet szenvedett és az oldalára dőlt.

Fotó: Rényi Erna

(VN)

Fróna Levente, Bodnár Előd, Bauer Eszter, Fazekas Csilla, Vecsey András, dr. Sényi Katalin, Abendschein Gábor, Böröcz László, Fodor Artur és Wehner Kristóf az átadó ünnepségen a Városháza aulájában | Fotók: Tóth Tibor

Akik mindig a közösségért dolgoztak

Átadták a Budavárért Emlékérmét és a Tóth Árpád Műfordítói Díjat

Az önkormányzat áprilisi felhívása nyomán a kerület polgárai számos, arra érdemes helyben élő javasoltak arra, hogy önkormányzati elismerésben részesüljön. A Budavárért Emlékérem, és a Tóth Árpád Műfordítói Díj szeptember 2-i ünnepélyes átadásán Böröcz László polgármester arról beszélt, hogy „az itt élők értékelik és tisztelik azokat, akik munkájukkal, példamutatásukkal hozzájárulnak kerületünk fejlődéséhez, és hírnevéhez”. A díjakat 2011 óta adják át minden évben. A polgármester számára a Budavárért Emlékérem a legkedvesebb elismerés, mert – mint fogalmazott – ez az a díj, amit a kerületi közösségért egész életükben a „végeken harcoló”, dolgozó emberek kaphatnak.

A Budavárért Emlékérmét elsőként dr. Sényi Katalin gyermekszemész, klinikai főorvos vehette át, aki a polgári közösség védelmére utalva úgy fogalmazott: tessék arra figyelni, hogy ne hogy arra illetéktelenek kitűzzék zászlójukat a Budai Várban. „Szeretném, hogyha meg is védenénk ezt a közösségünket, a várunkat”.

Immár négy évtizede őrzi és formálja a budavári közösség életét a Corvin téri Mátra Borozó vendéglőse, aki

szintén az emlékérem díjazottjai között szerepelt. Bodnár Előd laudációjában úgy emlékezett, hogy a Mátra borozó a mára letűnt világ emlékének nagyon is létező mementója. Az intézmény 1948 óta működik, 1983 óta Abendschein Gábor vezeti, aki e „találkozási pont” üzemeltetésével a budai identitás formálásából is kivette a részét – jegyezte meg. Maga a kitüntetett szerényen csak úgy fogalmazott: „semmi mást nem csináltam, csak a munkámat. A munka adja az emberi élet értelmét. Ha ezért jár kitüntetés, azt megköszönöm”. Lapunknak azt mondta, az ünnepség után már nyitja is borozót, melyet – bár nem az I. kerületben lakik – második otthonának tart. Olyan terápiás helynek, mely sokak számára segít elviselni a hétköznapi megpróbáltatásait.

Vecsey András, volt önkormányzati képviselő, Budapest I. kerületi Közbiztonsági Közhasznú Közalapítvány elnöke az átvett emlékérméről azt mondta, ha működne még a Virág Benedek Házban a Tabán múzeum, akkor ezt oda betenné, mivel úgy érzi, hogy az elismerés a tabániai közösséggel közös. Felidézte, hogy amikor 1990-ben megkezdte képviselői munkáját, akkor még

a kerület lélekszáma 39 ezer volt, most 25 ezer. Akkor még 17 körzetből választottak önkormányzati képviselőket, most már csak 8-ból.

Vecsey András 37 éve részese az I. kerület közéletének. Lapunknak azt mondta, 1990 óta hét önkormányzati ciklusban indult a választásokon, és 2024-ig folyamatosan képviselő volt a helyi testületben (az utolsó ciklusban a Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat képviselőjeként). Eddig elvégzett munkájáról épp most készül összegző igényű könyvet írni. A leghangsúlyosabb szerepet a közbiztonság és a sport kapta pályafutásában, de mindenütt helyt állt, ahová a feladat szólította. „Céлом továbbra is a közjó szolgálata” – foglalta össze ars poeticáját. Az emlékérem elnyerése szavai szerint annyiban a Budavári Tabahon Egyesületnek köszönhető, hogy támogató jelölésük nélkül nem végezhetne volna szeretett képviselői munkáját. Kiemelte, hogy – miként a múltban, úgy most is – munkájában mindig azt a célt követte, hogy „a fejünk fölött hozott döntések helyett magunk döntsünk sorsunkról.”

Az év budavári műfordítója

Idén Szénási Ferenc műfordító kapta meg a Tóth Árpád Műfordítói Díjat. Egészségi állapota miatt személyesen nem tudott az eseményen megjelenni, ezért felesége vette át az elismerést. A neves italianista irodalomtörténész Dantétól Petrarcan át egészen Pasolini írásaiig számos olasz szerző munkáját ültette át magyar nyelvre. Erős Kinga, a Magyar Írószövetség elnöke méltató beszédében úgy fogalmazott, Szénási elképesztő tudással és szerénységgel, nagyon biztos értékítéssel, választásaiban pedig jó ízléssel válogatta össze mindazokat a műveket és írókat, amelyek felkeltették a figyelmét. Míg az írókat és költőket az olvasók hangosan ünneplik, a műfordítókra kevesebb figyelem vetül. Ezért

Szénási Ferenc díját felesége vette át

is van különös jelentősége az önkormányzat által alapított Tóth Árpád Műfordítói Díjnak – hangsúlyozta a Magyar Írószövetség elnöke.

Szénási Ferenc felesége különleges egybeesésnek nevezte, hogy a kitüntetettnek már egyetemista kora óta egyik kedvenc költője és műfordítója maga Tóth Árpád volt. Köszönetnyilvánítását az Avanti ragazzi di Buda (Előre, budai srácok) felkiáltással zárta.

Ambrus Balázs

Együttműködés a Diáksport Szövetséggel

Fotó: Vadnai Szabolcs

Csuri Ferenc, a Budavári Közösségi Nonprofit Kft. Sport Divízió vezetője, Fazekas Csilla alpolgármester, Böröcz László polgármester, Varga András, a Budapesti Diáksport Szövetség elnöke, Fróna Levente önkormányzati képviselő, Dr. Erdős Dániel ügyvezető igazgató, Kövy Bence régióvezető (balról jobbra)

Budavár új fejezetet nyitott a diákok sportéletében, az önkormányzat együttműködési megállapodást kötött a Magyar Diáksport Szövetséggel, amelynek eredményeként az I. kerület is csatlakozik a Diákolimpia kvalifikációs sorozatához. Ezáltal az 1–8. osztályos diákok helyben vehetnek részt selejtezőkön, és megmutathatják, mire képesek a pályán.

Ez azért is különösen fontos, mert az elért eredmények többletpontot érhetnek a felsőoktatási jelentkezésnél. A Diákolimpia-sorozatban való részvétel nemcsak a versenyszellem és az egészséges életmód erősítését szolgálja, hanem közösségi élményt is ad, hiszen a diákoknak lehetőségük nyílik a kerületi és regionális találkozásokra.

VN

Fociovi és focisuli indult

Óvodások és alsó tagozatosok számára indított labdarúgóiskolát a Hősök SE; az egyesület nemrég kötött együttműködési megállapodást a Budavári Önkormányzattal. Az idén a kerületünkben alakult utánpótlás-nevelő egyesület Budavár összes óvodájában tart heti egy focis mozgást a kicsiknek.

Minden gyereket szeretettel várunk, a cél, hogy jól érezzék magukat és mozogjanak – mondta la-

punknak a Hősök SE megálmodója, szakmai vezetője. Könczey Zsolt és jelenleg négy edző kollégája foglalkozik a gyerekekkel.

Az egyesület három korosztálya – a 2019-ben és előtte születettek-ből álló Pókember, a 2017-2018-as Hulk, és a 2015-2016-os Vasember csapatok – heti háromszor edzenek a Czákó pályán. Miként azt Könczey Zsolt elmondta, nem kötelező minden edzésen részt venni, mindenki akkor jön, amikor tud. A lényeg, hogy a kicsik élvezzék a játékot, és hogy megérezzék, milyen is az igazi focigrund-hangulat. Jelenleg összesen korosztályonként úgy 15-15 gyerek jár az egyesületbe, de jelentkezni folyamatosan lehet, és más kerületekből is nyugodtan jöhetnek. A Hősök SE szakmai vezetője arról is beszélt, hogy a téli időszakban úgy oldják meg az edzéseket, hogy a heti két iskolai tornatermi mozgás mellett legyen egy szabadtéri játék-lehetőség is.

-balogh

Újra működik. A vízvezetékcsere után újfent használható a Ponty utcai falikút. Mostantól víztakarékos nyomógommbal használható a kevesebb vízfogyasztás érdekében.

MEGHÍVÓ EMLÉKEZZÜNK EGYÜTT!

Megemlékezés
az 1849-es vértanúkról

A Budavári Önkormányzat szeretettel hívja az I. kerületieket közös emlékezésre október 6-án a Batthyány térre, gróf Batthyány Lajos mártír miniszterelnök szobrához. Beszédet mond Böröcz László polgármester.
Időpont: október 6., hétfő, 9.00

Fotó: Balogh Roland

Kamerák a biztonságért. Noha az I. kerület számít az egyik legbiztonságosabbnak Budapesten, a biztonságérzetet soha nem elég fokozni. A Budavári Önkormányzat az elmúlt évben 19 új köztéri kamerát telepített, és a korábban üzembe helyezett 33-ból nyolcat hasonló, de korszerűbb eszközre cserélt. Így már összesen 52 kamera figyel a közterületeket. Böröcz László polgármester egy Facebook-videóban kijelentette, hogy a budavári lakosság jelzése alapján jövőre tovább bővíti majd a rendszert. Képünkön a Corvin téren üzembe helyezett kamera. (VN)

Játékosság és szeretet

Brunszvik Teréz alakja elevenedett meg a Márai színpadán

Teltházas, több mint egy órás, lebilincselő előadást láttunk szeptember 3-án Angyalkert címmel a MáraiKult színháztermében Brunszvik Teréz, a magyar pedagógia legnagyobb hatású úttörőjének küzdelmes és elhivatott életéről. A darab a grófnő születésének 250. évfordulójára rendezett emlékévre született.

Szünet nélkül színpadi jelenlétével egyetlen percre sem veszítette el figyelmünket Kakasy Dóra színésznő, hitelesen életre keltve a szenvedélyes, független, a korát meghaladóan modern nő, Brunszvik Teréz személyiségét, társadalommal vívott harcait, egyben a szeretet és a kitartás megtestesítőjét. A dramaturgia szerint 250 év távlatára tekint vissza az asszony, aki elmondja, hogyan alakult ki benne a hivatástudat, mennyire hitt a gyerekkorban szerzett tudás és nevelés társadalomformáló erejében, milyen csodálattal nézte a kisgyermekkor ártatlanságát és mindennek ellenére miféle tudatos elhatározásból nem ment férjhez.

Folyamatosan naplót írt, és élete minden fontos mozzanatát, kétségeit lejegyezte, ezek az írások voltak segítségére Cseh Juditnak, az Angyalkert írójának, rendezőjének. Elégedetlen volt önmagával, mert valami-

féle elérhetetlen tökéletességre vágyott, folyamatosan lejegyezte, mi mindenben megy keresztül egy nő abban a világban, ahol még az asszony élete a feleség és a háziasszony szerepében volt elképzelhető.

A minimalista darabban néhány díszletelem és az élet különféle kiegészítőit megjelenítő, ezerféleképp hajtogatott papírlap – mely egyszer hajbavaló masni, majd karácsonyfadísz, időnként felettünk repkedő madárka – teremt díszletet Brunszvik Teréz sajátos világa köré, amelyben kreativitással, gyermeki eszközökkel, a művészet szeretetével és odaadással a társadalom jobbá tehető. A darab férfialakjait megformáló Gulyás-Hermann Sándor minden szerepében zseniális: Beethovenként, aggódó apaként vagy gyermekkori udvarlóként csakúgy mint a karácsonyfa körül énekelgető óvodás kislányként.

A bemutatón Fazekas Csilla
alpolgármester köszöntötte
a vendégeket

Fotók: Vadnai Szabolcs

Talán kevesen tudják, hogy Brunszvik Teréz nevéhez kötődik a karácsonyfa állítása is. Az első óvodát – amit ő Angyalkertnek nevezett – pedig a kerületi Mikó utcai otthonukban teremtette meg negyven gyerekkel és férfi óvodavezetővel. S bár az osztrák hatalom nem támogatta törekvéseit, Brunszvik haláláig hangoztatta, hogy művelt emberfők vezetnek jobb társadalomhoz, mint ahogy azt is, hogy amit hétéves koráig kap a gyermek, azt hétszer hét éves iskola sem veheti el tőle. Halálakor több mint 80 kisdédóvó működött a Monarchiában, melyből 11 létrehozásában személyesen is ott volt Brunszvik Teréz.

„Itt Budaváron nagyon büszkéek vagyunk arra, hogy az Attila utca és a Mikó utca kereszteződésénél volt az első kisdédóvó Angyalkert néven. Hiszünk abban, hogy

mindaz az energia és idő, amit a legkisebbekért áldozunk, a közösségben fog gyümölcsözni és mindannyiunk javára fog válni” – mondta köszöntőjében Fazekas Csilla, a kerület alpolgármestere az előadás előtt. Idézte a Dezső utcai bölcsőde augusztusi átadásakor is elhangzott gondolatot Brunszvik Teréztől, miszerint a nevelés teszi az embert, az ember teszi a hazát. Hozzátette, hogy a gyerekek nevelése mellett Brunszvik küzdött azért is, hogy a nők megfelelő nevelést kaphassanak abban, amiben tehetségesek.

A grófnő születésének 250. évfordulóját az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottsága, a Tokaj-Hegyalja Egyetem és a Magyar Női Unió Egyesület összefogásával ünneplik. Batthyány-Schmidt Margó, a Magyar Női Unió Egyesület elnöke, a darab producere elmondta, nemcsak a kisdédóvók magyarországi megalapítása, de a nőnevelés fontossága miatt is példa értékű a grófnő munkássága. „Mi az uniónál a nőnevelést is elsődlegesnek tartjuk, emellett a nők társadalomban betöltött szerepével foglalkozunk. A nevelés teszi az embert, az ember a hazát, mondta Brunszvik Teréz. Kétszázötven évet kellett várni, hogy a nők önmegvalósítása elfogadott legyen társadalmilag, de még ma sem maradéktalan az eredmény, ma is nehezen fogadják el a nőket vezetőként. Szerintem fontos az, hogy a nők összefogva valósítsák meg az ambícióikat” – fogalmazott. A budavári bemutató után további előadásokat és dokumentumfilmet is terveznek. Ezen kívül Martonvásáron, a Brunszvik-család egykori székhelyén Brunszvik- emlékévet tartanak.

Szilléry Éva

Visszatekintés a nyárra

Ilyen volt a nyaralás a zamárdi önkormányzati üdülőben

Fotók: Budavári Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltató Központ

Idén is teljes kihasználtsággal működött a Budavári Önkormányzat balatoni partmenti üdülője Zamárdiban. Idősek, családosok, nagycsaládok, kerületi iskolások, valamint közalkalmazottak turnusai váltották egymást júniustól egészen augusztus 31-ig. Az idősek – és így az I. kerületi idősklubok tagjai is – szép számmal jelentkeztek és vettek részt a turnusokon. Programjaik között szerepeltek a reggeli tornák, a tánctanulás, kézműveskedés, kirándulás a Kőröshegyi Zeneudvarba, táncos est, szalonasütés, tábortűz, dalest, pünkösdi király- és királynőválasztás, moziest és természetesen az üdülő nyújtotta lehetőségek: biciklikölcsönzés, pingpongozás, fürdés, napozás a kényelmes napozóágyakon, társasjátékok. Emlékezetes volt a Kulipintyó nevű balatonföldvári nyaraló meglátogatása, ahol gróf Széchenyi Zsigmond töltötte nyári heteit. A házban ma kis kiállítás látható az egykor az Úri utcában lakó vadász-utazó emlékére. A családos és nagycsaládos turnusok alatt nem maradtak el a gyerekek sorversenyei, a gyöngyfűzés, a közös rajzolás és a pólóbatikolás.

Az üdülőbe ellátogatott Böröcz László polgármester, Fazekas Csilla alpolgármester és Fróna Levente képviselő is. A nyári programszervezéséért a Budavári Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltató Központ kollégái feleltek mind az idős, mind pedig a családos turnusok ideje alatt. Köszönjük kitartó munkájukat!

VN

Fotó: Vadnai Szabolcs

Tabáni kutyás piknik

2025. október 4., 10.00–15.00

Tabán, a szerb kereszt melletti zöldterület

FŐVÉDNÖK: **BÖRÖCZ LÁSZLÓ**, BUDAVÁR POLGÁRMESTERE
HÁZIGAZDÁK: **FAZEKAS CSILLA**, BUDAVÁR ALPOLGÁRMESTERE
ÉS **GREGOR BERNADETT** SZÍNМŰVÉSZ

- 10.30-11.10 ÜGYESSÉGI BEMUTATÓ – AKELA KUTYAISKOLA**
11.20-12.00 KONFLIKTUS VAGY BÉKÉS EGYMÁS MELLETT ÉLÉS?
ELŐADÓ: **ANGYAL ZSOLT**, AZ AKELA KUTYAISKOLA ALAPÍTÓJA
12.00-12.10 NYEREMÉNYJÁTÉK-SORSOLÁS
12.20-13.00 HOGYAN LESZ EGY KUTYÁBÓL TERÁPIÁS KUTYA?
ELŐADÓ: **LOSONCZI-TUZA ERIKA**, DOKTOR MANCSOK
ÁLLATASSZISZTÁLT TERÁPIÁS ALAPÍTVÁNY

FOLYAMATOS PROGRAMOK:

Gosbi termékbemutató és etetési tanácsadás Inter-Mix Kft.
Terápia és masszázs kutyáknak Déna Rehabilitáció
Kutyakozmetika és tanácsadás Málna Kutyakozmetika
Állatorvosi, viselkedési és kommunikációs tanácsadás Akela Kutyaiskola
Ismered és közben tudod tartani a kutyád? Engedelmességi teszt
Kutya-gazdi fotózás
Színezősarok gyermekeknek

A rendezvény ingyenes!

Minden látogatónknak apró ajándékkal készülünk.

KUTYÁVAL A VÁROSBAN

FOLYTATÓDIK A KÉPZÉSSOROZAT A VÍZIVÁROSI KLUBBAN

SZEPTEMBER 29., 18.30

Munka, ösztön, hűség – terelőkutyák az ember szolgálatában
Veres Ferenc kutyakiképző

OKTÓBER 27., 18.30

A hosszú és boldog kutyaélet receptje
Dr. Filip Dániel állatorvos és állati táplálékkiegészítők fejlesztője

NOVEMBER 24., 18.30

Fajtaválasztás tudatosan – hogyan találjuk meg a hozzánk illő kutyát?
Dániel Díaz Fernández állattenyésztő agrármérnök, a Hungária Komondor Klub tenyésztésvezetője

Szakmai partner: **Angyal Zsolt**, az Akela Kutyaiskola vezetője
Házigazdák: **Böröcz László** polgármester és **Fazekas Csilla** alpolgármester

Jelentkezés:
dome.csilla@maraikult.hu

Vízivárosi Klub
1015 Budapest, Batthyány utca 26.

További információ a
www.maraikult.hu oldalon!

Fotók: Tóth Tibor

Idővel átülnék a nézőtérre

Gregor Bernadett a színházi szakma átalakulásáról, a bulvárvilágról

Két kutyájával érkezett az interjúra Gregor Bernadett Jászai Mari-díjas színész, érdemes művész. A színésznő, aki tagja az összetartó tabáni kutyás társadalomnak, az október elején rendezendő I. kerületi kutyás piknik háziasszonya lesz. Találkozásunkkor beszélgettünk édesapjával, Gregor József operaénekesssel való kapcsolatáról, szó esett Karády Katalin felé érzett tiszteletéről, valamint arról, mit jelent számára a Magyarország Érdemes Művésze cím.

A skót- és belga juhászkutyák tökéletes ellentétpárok: Whisky a rendíthetetlen nyugalom, Lulu pedig örökké a gazdi figyelmét követeli és a fotózás pár percét is alig bírja kivárni. Gregor Bernadett két évtizede él a Naphegyen, jelenleg Karády Katalin életét járja körül Jó a rosszat elfeledni című szonestetjeivel.

– A kutyáival mára teljesen beépült a tabáni kutyás közéletbe?

– Sokat sétálok errefelé, lassan húsz éve élek a kerületben, a Tigris utcában. Októberben lesz az első kutyás piknik, aminek a házigazdája leszek. Nagyon örülök,

mert amióta itt élek, nem emlékszem, hogy lett volna ilyen rendezvény. Fontos az ilyen összejövétel, azért, hogy megismerkedjünk a kutyás társadalmat foglalkoztató kérdésekkel és a többségi társadalommal való együttélés problémáival.

– Tizenhárom éve az Újszínház tagja. Nagyon sok rendezővel dolgozott ez idő alatt. Van olyan, akitől a legtöbbet tanult?

– Nagyon szeretem az Újszínházban zajló munkafolyamatokat. Talán Csiszár Imre az, akivel a legjobban szeretek dolgozni és mindig sokat tanulok tőle. Kszel

Attila fogja hamarosan rendezni a Walesi lakomát, az ő munkamódszerére is várakozással tekintek. Akármilyen összeszokott társulat vagyunk, ha jön egy új ember, az mindig vérfrissítést szokott jelenteni.

– **Az Újszínházat Dörner György vezetése óta besorolták a jobboldali társulatok közé. Hogy éli meg az efféle kategorizálást és a politikai alapú színházi megosztottságot?**

– A megosztottsággal kapcsolatban az egyetlen, amit érzek, az a szomorúság. Azonban ha az ember a saját mikrokörnyezetében békében és rendben tud lenni, akkor nincs miért aggódni. Ha a színészek elkezdnek egymásra hatni egy közös munkában, akkor a politikai megosztottság teljesen eltűnik. Kívülről a polarizáltság sokkal jobban fel van fújva, mint amennyire ez közöttünk, színházi emberek között jelen van.

– **Milyen volt a színházi élet, amikor a kilencvenes évek közepén végzett? Nyitottabb volt a szakma?**

– Én semmit nem éreztem ezzel kapcsolatban: Horvai-Kapás osztályába jártam a Színművészeti, majd játszottam egy évet a Vígszínházban, ahonnan a Nemzeti Színházba kerültem. Azt sem tudtam, hogy mi a jobb- és baloldal. Nem volt téma közöttünk a politika és nem választott minket szét a megosztottság. Én egyébként nem nagyon szoktam senkivel beszélgetni politikáról, mert azt gondolom, hogy személyes ügy. Ugyanolyan, mint hogy ki miben hisz, milyen vallású. Akkor jövök zavarba, amikor erőszakkal meg szeretnék téríteni valamilyen irányba. Sok olyan közeli barátom van, akivel nem értünk egyet, mégis el tudjuk egymást fogadni.

– **Őn különösen zárkózott alkat, és erről szokott is beszélni ...**

– Egy kezemen meg tudom számolni, hogy kikkel vagyok bizalmi kapcsolatban. Jó ideje a bulvárból is kimaradok, hozzáteszem, tudatosan. Fontos szerintem leszögezni, hogy a színész nem közszereplő.

– **Egy időben rengeteget írtak a magánéletéről. Mikortól marad ki belőle?**

– Sokat írtak. De egy közel hét évig tartó sajtóper, amit több csatorna és bulvárlap ellen indítottam, erre az elhatározásra juttatott. Úgy gondolom, megengedhettem magamnak, hogy húzzak egy határt. Azóta nem beszélek a magánéletemről egyetlen újságíróval sem. A magyar törvények mostanra nagyon komolyan védik a személyiségi jogokat.

– **Lát változást a bulvársajtóban ahhoz képest, mint amikor pályakezdő művész volt?**

– Látok. A szalagcímeiken futó válások kíméletlen tállása például már nincs annyira jelen. A törvény egyre inkább figyeli a személyiségi jogokat és az adatbiztonságot.

– **A színészek a szakmai – színházban vagy forgatáson történő – atrocitásokkal szemben sem annyira védtelenek már, mint korábban, akár az ön indulásakor voltak?**

– Soha nem titkoltam, hogy a négy év színművészeti nekem nem volt könnyű időszak, elsősorban az akkori pedagógiai módszerek miatt. Semmi esetre sem arról szóltak, hogy egy hallgatónak bizalmat szavazzanak, bíztassák és szeressék azért, hogy szárnyalni tudjon, hanem éppen ellenkezőleg. Pont azt éreztem, hogy egy-egy félmondattal az önbecsülésünket teljesen tönkre tudják tenni. Például amikor pedagógiai céllal pályakezdőnek nyilvánítanak valakit, arról a pontról nagyon nehéz visszakapaszkodni. Ahogy egyes rendezők véleményt mondtak egy jelenetről, az nem építő jellegű kritika volt. Egészen más ez, mint amikor egy rendező, aki nagyon is együtt rezeg a színésszel, meg tud fordítani, ki tud mozdítani bennünk valamit, kellő érzékenységgel rátapintva a lényegre. Mond egy olyan mondatot, ami a kicsit bizonytalan állapotú színészben átszakít valami gátat. Amikor a színészeket bántják, és mások előtt megalázzák, az engem nagyon rosszul tud érinteni.

– **Változott az új Színművészeti a hallgatókkal való bánásmód?**

– Nem tudok erről semmit, hiszen nem jártam ott. Van egy alapítványi iskola, ahol színészmesterség workshopokat szoktam tartani, amit nagyon élvezek. Idővel

szívesen átülnék a nézőtérre, ahol tanítanék vagy rendeznék. Egyébként én 15 év múlva nem nagyon látom magamat a színpadon. Szerintem, ami korban nekem való volt, azt megkaptam a színpadtól.

– Édesanyja magyar szakos tanár volt. Biztatta erre a pályára?

– Erről a szüleimmel nem sokat beszéltem. Hálás vagyok nekik, mert hagyták, hogy azt csináljak, amit szeretnék, és nem voltak túl szigorú elvárásai a tanulmányaimat illetően. Alapvetően jól tanultam, de nem volt nálunk azzal baj, hogy hármass lett a matek érettségi, vagy becsúszott egy egyes. Nemrég a kisebbik fiamat felvették a Községi Egyetem honvédtiszti és hadtudományi karára, ám ő úgy döntött, hogy vár egy évet. Nem feszülök rá arra, hogy mindenképp kitűnőnek kell lenni. Az a dolgom, hogy otthon a gyermekeim hátáról levegyem a terheket. Azzal tudok a gyerekekhez hozzájárulni, ha hagyom őket felnövekvő gyerekeknek lenni. Azt hiszem, olyan szülő lettem egy kicsit, mint a szüleim.

– Édesapjával, a 2006-ban elhunyt Gregor Józseffel milyen volt a viszonya?

– Nagyon jó, noha tízéves voltam, amikor a szüleim elváltak. Szóval igen érzékeny korban szakadtam el tőle, és így nem tudtam sokat találkozni vele.

– Adott tanácsokat a szakmára nézve?

– Megnézett a színházban, amikor csak tudott. Azt mondta, soha ne menjek el énektanárhoz. Végül huzamosabb ideig nem jártam, apám tanácsa szerint. Emlekszem, egy kollégám egyszer azzal jött, az a bajom, hogy túl ösztönösen énekelek. Én pedig azt gondolom, hogy színészként az a dolgom, hogy magamon átvigym, és az érzelmeimmel töltsem fel a dalt, ne pedig a profin, hosszan kitarított hangokra koncentrálok.

– Van egy könyvem a konyhában, Zenei ki mit főz? címmel, a címlapon Gregor Józseffel. Édesapja szeretett főzni és meghívni a barátait?

– Igen, és erről van is egy érdekes történetem. Gárdonyiban volt háza, ahol folyamatosan kakaspörköltet ettünk. Apámat, aki éjszaka jött haza a munkából, nagyon zavarta a közeli szomszéd japán kakasának folyamatos reggeli kukorékolása. A saját nyugalmaért szeretne volna megvásárolni azzal, hogy egy napon azt mondta szomszédnak, hogy szeretné konyhakészen megkapni a kakast. Innentől, hogy a településen megtudták, hogy az öreg Gregor aranyáron veszi a japán kakast, a környéken mindenki kakast kezdett tartani. Ha Gárdonyba mentünk, hetente mindig volt kakaspörkölt. Ő különben a maximum hat fős társaságokat szeretne maga körül, mert úgy vélte, annyi ember még tud egymásra figyelni. Ha valakinek nem voltak sztáralűrjei, Gregor Józsefnek biztosan nem voltak. Nagyon szorgalmas volt, a halála előtt is felkelt hajnalban és gyakorolt. Nagyon érzem magánemberként és a szakmában a hiányát. Időnként, ha operába megyek, nagyszerű művészeket hallok, de minden alkalommal azt érzem, olyan, mint Gregor József, nincs még egy.

– A Jó a rosszat elfeledni című Karády-estjével járja az országot, a színész ismert és kevésbé ismert dalait énekelve. Mennyiben hasonlít a személyiségük?

– Nagy tiszteletet érzek felé, ezért is gondoltam, hogy estet csináljak róla. Óvakodnék attól, hogy hasonlítsam magam hozzá. A magam lelkiállapota szerint mesélek az ő különös élettörténetéről. Egyébként sokan színpadra viszik őt, és ahányan vagyunk, annyiféleképp közelítünk hozzá.

– Mit gondol, Karády Katalin miért nem jött vissza Amerikából, amikor hívták és megtehetette volna?

– Azt mondta, fél a repüléstől, de biztos vagyok benne, hogy azok a dolgok, amiket ő itt elszenvedett, hozzájárultak a döntéséhez. Olyan válogatott szörnyűségeket kapott, hogy nem tudta újratekarni, ezért nem akarhatott visszajönni. Közben a végrendeletében azt kérte, hogy itt temessék el.

– A nemrég elhunyt Kossuth-díjas filmrendező, András Ferenc 2003-ban felkérte a Szent Lőrinc folyó lazacai című film főszerepére. Milyen volt vele együtt dolgozni?

– Nagyon szerettem azt a forgatást. Hálás vagyok neki ezért a munkáért. Közben azt gondolom, hogy lehet, hogy a nem létező filmes karrieremben is szerepe volt. András Ferenc nagy rendező volt, én meg egy kis fruska. Eljött a színházba a megnézni. Utána meg felkért egy olasz-magyar koprodukciós film főszerepére, és ezzel egyből elkapott. Olyan magasra tette a léceket minden szempontból, hogy úgy éreztem, soha nem mennék el már egy castingra. Úgy gondoltam, hogy joggal érzem megaláztatónak a castingokat, hiszen ismernek, és megtalálnak, ha rám van szükség. Később gondolkodtam, hogy jó-e ez a hozzáállás. Ha felkérnek, nagyon szívesen megyek, de nem megyek megmérettetni magam. Valószínű, nekem nagy lelki trauma, ha nem választanak ki, ezért nem hozom olyan helyzetbe magam, hogy nemet mondjak nekem. Elismerem, nem biztos, hogy ez a jó hozzáállás, de így van. Hozzáteszem, generációs jelenség, hogy a művészeknek egyre inkább el kell adniuk magukat, de amikor én indultam a pályán, ez nem volt elvárás.

– Pedig a szépsége predestinálná a gyakori filmszerepekre...

– A főiskolán nagyon szép és csinos osztálytársaim voltak – Marozsán Erika, Kéry Kitty, Schell Judit – egyáltalán nem lógtam ki közülük. Engem a megfelelési kényszer is hajtott, hogy magamnak és másoknak bebizonyítsam, hogy alkalmas vagyok a pályára.

– 2022-ben kapta meg a Magyarország Érdemes Művésze díjat. Mit gondolt, amikor megtudta a hírt?

– Éppen egy próbaanyagot közepén voltam, nagy érzelmi amplitúdóval dolgoztunk, és épp a gödör alján éreztem magam lelkileg. Hajnalban kaptam a felterjesztésről egy levelet. Úgy zokogtam, mint egy kisgyerek. Azt éreztem, hogy a Jóistentől jött egy hatalmas ölelés.

Szilléry Éva

Nem volt egy nagy poprajongó

Márai a klasszikus zenéért rajongott, a könnyűzenét felszínesnek tartotta

Márai Sándor életében a zene kiemelkedő jelentőséggel bírt. Naplóiban, esszéiben rendszeresen felbukkannak zeneszerzők – Mozart, Beethoven, Schubert vagy Bartók –, és gyakran írt arról, hogy a zene miként gazdagítja a lelket, s hogy nyújthat menedéket a magaskultúra utolsó bástyájaként. Írásaiban egyebek közt azt állította, Beethoven mellett érdekes módon az osztrák Mozart örökölte tovább a német szellemiséget, mondván, ketjükénél időtlen és kozmikus a németség.

Fotó: Fortepan/Martinez Judit

A zene nyelve nem egyszerűen szórakozás, hanem a lélek mélyéhez szól – vallotta Márai Sándor. Írásaiban többször hangsúlyozta, hogy nem a test, hanem az alkotás a lényeges: „Csak a mű számít, a lélek, mely teljes összhanggal és hűséges erővel, végső szenvedéllyel tudott szólani az emberekhez”. E megállapítást Mozart halálának 150. évfordulóján, 1941-ben született esszéjében olvashatjuk, ahol Márai azt is kiemelte, a zeneszerző maga is tudta, szellemi hagyatéka nemzedékekben él tovább, még ha ő maga már nem is várhatja meg hatásának teljességét.

Mozartról azt is írta, hogy az ő idejében Bécs és a német udvarok a zene otthonainak számítottak: „Talán soha nem élt korszak olyan közel a zenéhez, mint a németség Mozart idejében... E korszak emberei számára a zene életük természetes kifejezése, s e dallamos társalgás első szövivője, természetes tolmácsa Mozart.”

Márai számára a zene emelkedett világában egyetemes igazságok szólalnak meg. Muzsika című, 1938 elején megjelent cikkében például úgy képzei el, hogy a zene egyszerre „bódulat és vijjogó ébrenlét, feledkezés és tiltakozás” – tiltakozás egy gépies, lélektelen civilizáció élvezetei ellen. Merész gondolatban felvázolja, miként bújik a tömeg a zene világába a politika elől, hiszen a zene „emberfölötti, életfölötti, köznapi szókincs fölötti nyelven” képes kifejezni azokat a vágyakat és indulatokat, amelyeket szavakkal már alig lehet közölni.

Bach, a meghatározó

Márai többször nevezte meg azt a zenét, ami a legmélyebben hatott rá. Interjúkban és írásokban Bachot említi, mint meghatározó hatást, a német barokk zeneszerző gyakran az egyik legfontosabb zenei élményként jelenik meg nála. Az író igen sok zeneszerzőt ismert, hallgatott, akik műveiben is megjelennek. Irodalmi kontextusban – például A gyertyák csonkig égnek és a Naplók elemzéseiben – használja Chopin muzsikáját hangulat- és karakterjelzésre; és több helyen a nosztalgiához, az elégiához köti őket.

A naplókban Schubert-dalok, impromptuk, dalmotívumok is fel-feltűnnek. Márai többször utal rádió- vagy lemezhallgatás közben felcsendülő Schubert-muzsikára, akit mint „európai” érzelmi pólust mutat be. A

Fotó: Fortepan/Kiss Gábor Zoltán

francia vonal, zenei hangulat is megjelent az író szövegeiben, Debussy-t például többször is említette, mivel sokszor idézett francia kultúrélményeket. A XX. század szerzőihez ugyanakkor változóan viszonyult: néhány modern művet – például Sztravinszkij – sikerült „megértenie”, másokat azonban idegennek, nehezen átfordíthatónak érzett, eme ambivalenciáit a naplóiban és publicisztikaiban érzékeltette.

Bartók kiemelkedő, de idegen

Családjának zenei kötődése és ehhez kapcsolódó világa is adott volt: felesége, Matzner Ilona (Lola) zongoratanár volt, Bartók- és Kodály-tanítványnak nevezi magát, így Márai személyes mikrokörnyezetében a magyar zene is jelen volt.

Emigrációban írt naplóiban többször feljegyezte, hogyan hallgatott különböző lemezeket. Az egyik alkalommal például egy felvételsorozatról írt, amelyen Bartók, Berg, Gershwin, Prokofjev, Schönberg, Sztravinszkij és mások művei hallhatók. Érdekes módon Márai a szovjet és modern zeneszerzők közül csak Sztravinszkijt „értette igazán”, a többi művet pedig úgy hallgatta, „mintha valaki idegen nyelven, melyet nem értek, verset szavalna”, hozzátéve, hogy ez alól „Bartók sem kivétel”. E szubjektív viszony jól mutatta, hogy a XX. századi avantgárdot „külföldinek” érezte, még ha tiszteletben is tartotta annak jelentőségét.

Márait utolsó éveiben különösen foglalkoztatta Bartók emléke és zenéje. Az 1945-ben amerikai emigrációban elhunyt magyar zeneszerzőről írt esszéjében – amely Márai talán legértékesebb, még ma is vitatott zenei írása – Bartók muzsikáját nem a megnyugtató, hanem a felfedezés és leleplezés eszközének nevezte. Az ugyancsak amerikai emigrációba kényszerülő

író hasonló gondolatait a naplóiból is kiolvashatjuk: ahogy feljegyzéseiben megjegyezte, Bartók művei „idegen nyelvként” maradtak meg benne, akárcsak a többi modern zeneszerző alkotásai. Ugyanakkor Bartók személye és zenéje az emigráns magyar író mélyen megérintette: a zeneszerző halála napján készült bejegyzésében – akárcsak más esszéiben – a magyar kultúra kiemelkedő alakjaként említette, akinek művei a jövő nemzedékeit szolgálják.

A popzene felszínesség

Márai nem volt nagy poprajongó sem a szó mai értelmében, és elkötelezetten a magas művészet – klasszikus zene, irodalom – pártján állt. Ugyanakkor a rádió és a korszak tánczenei, könnyűzenei műfajai – foxtrot, szving, korai jazz és filmslágerok – nem voltak számára teljesen idegenek. A rádióhallgatás, a korabeli tánczenei hangulatok és a jazzkorszak kulturális jelensége ugyancsak megjelenik naplóiban. Viszonyulását mindezekhez a figyelem és távolságtartás kettőssége jellemezte.

Márai általában fenntartással szólt a tömegkultúra felől érkező könnyűzenéről. Sokszor a fiatalok felszínességének, „léha” élvezeteknek tekintette a korszak tánczenei divatját, ugyanakkor zenei hangulatát – a színházi, filmslágerok, rádiós számokat – irodalmi hangulatok, korrajzi jegyek megidézésére használta. Tehát nemcsak elutasítás, hanem irodalmi célú felhasználás is megfigyelhető nála.

Közvetlen, egyértelmű utalások naplóiban – mint például „én hallgattam jazzt ma este” típusú mondatok – ritkábban lelhetők fel; ehelyett önéletírásaiban gyakrabban találunk rádiós élményeket, korrajzot, és irodalmi reflexiókat, amelyek a kor zenéjére utalnak.

Balogh Roland

Fotó: Fortepan/Horváth Miklós dr

Egy önzetlen orvos a Sziklakórházból

Dr. Seibriger András számtalan sebesültet mentett a világháború alatt

Az erdélyi családból származó Dr. Seibriger András élete sok más sorstársához hasonlóan a XX. század tükre. A marosvásárhelyi születésű sebész főorvos családja a trianoni döntés után menekült Pestre, évekig vagonban laktak sok magyar sorstársukhoz hasonlóan. Budapest ostroma már a Sziklakórházban találta, neve összeforrott a föld alatti intézményével. Rengetegen köszönhetik neki gyógyulásukat, a totalitárius rendszer azonban köszönet helyett félreállította.

Fotók: Tóth Tibor

Az 1910-es születésű András 29 évesen szerzett diplomát a Budapesti Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem Orvostudományi Karán. 1939-től a Szent István Kórház Sebészeti Osztályára nevezték ki, de hadba szólította a háború. Viszont 1944 márciusától már főorvos-helyettes a Sziklakórházban.

Az egész életünk a Sziklakórházról szólt – mondja Seibriger Erzsébet, aki bár 1953-ban született, így személyes élményei nem lehetnek a kórház háború alatti működéséről, de édesapja rengeteget mesélt arról a korszakról. Sorsszerű, hogy vári lakásuk az Úri utcában éppen a Sziklakórház felett található, ablakai a kórház irányába néznek, itt élt a család az ostrom után kezdődően.

„Ha sétálni mentünk, azonnal megszólították, doktor úr, doktor úr, Bandikám... nem lehetett vele két métert menni, hogy ne akadjon bele valaki. Ha viszont lementünk a Várból, az veszélyes volt, mert hangosan szidta a rendszert. Mindent tudott a váriakról. Mesélte, kit mivel műtött meg, kinek hol és hogyan esett el a férje, kit nem tudott megmenteni, kit hozott ő a világra, mert hirtelen szülésznek is kellett lennie. Amikor a Sziklakórház körüli kutatások megkezdődtek, a történészek megkerestek, hogy mondjak neveket. De én kislány voltam, csak kevés névre emlékszem” – mondta vendéglátónk.

Utolsó menedék

Seibriger András a világháború alatt hiába mentette a sebesült civileket és katonákat, évekig eltiltották hivatása gyakorlásától. 1949-ig egyáltalán nem praktizálhatott, csak 1952-től dolgozhatott újra sebészként. A hatvanas években a Maros utcai rendelőben kapott állást. Az irányában tanúsított hála évtizedekig kísérte az orvost, és ő továbbra is folyamatosan szolgálta a Várban és a környékén lakókat. Sokszor Erzsébet feladata volt apja receptjeit a beteghez átvinni. Mint meséli, a világháborúban nemcsak sebesültek, de helyi családok is védelmet találtak a Sziklakórházban. Több tizenéves lányt maguk a vári családok küldtek le a szükségkórházba, hogy ápolóként dolgozzanak.

Ezt csak megerősíteni tudja Varga Ákos történész és Rádi Gábor, a Sziklakórház műszaki és installációs vezetője, akik a múzeum részéről a Várnegyed stábját végigvezették a kórház folyosóin, termekben. A rendkívül érdekes, különleges kiállításon lehetetlen szem előtt tévesztetni dr. Seibriger András, a Sziklakórház igazgató-helyettesének saját orvosi eszközeit, amelyek egészen megtöltenek egy nagy üveges szekrényt. Itt ollók, szikék, fecskendők, fiolák, gyógyszerek és egyéb sebészeti eszközök szép rendben sorakoznak egymás mellett. A kiállításon rengeteg viaszbabu teszi kézzelfogha-

többé a föld alatti kórház mindennapjait, köztük ugyanúgy megtaláljuk a főorvos urat, mint Friedrich Born svájci diplomatát, a Nemzetközi Vöröskereszt delegáltját. Seibriger doktor az 1945 februári kitörés idején sem volt hajlandó elhagyni betegeit, minden bizonnyal annak a levélnek az erejében bízott, amelyet Born állított ki számára. A diplomata aláírását feltüntető fényképes menlevelet sok más egyéb kordokumentummal együtt a család nagy becsben őrzi. – Édesapám mindent gyűjtött. Halála után a kamránkban rengeteg orvosi eszközt találtunk, amit aztán a Sziklakórháznak adományoztunk – mondta Erzsébet.

Elmaradt disszidálás

Seibriger András 1956 őszén is a föld alatti kórházban szolgált. Erzsébet a testvérével és édesanyjukkal már október 24-én lementek ide, és ott tartózkodtak egész novemberben. A megtorlás előtt aztán sokan távoztak a Várból. A Seibriger család is összekapolt, elindult, de az orvos az első sarkon letette a bőröndjét, és azt mondta: „Én nem bírok elmenni. Gladyském, menj a két gyerekkel, de én maradok” – idézi Erzsébet a családi legendárium ide vonatkozó epizódját. A család végül nem szakadt ketté, itthon maradt, nem így sok más család a Várból. „Később többször voltam Bécsben az Esterházy család meghívására, voltam az Edelsheim családnál is” – villantja fel szülei egykori kapcsolatrendszerét, hozzátéve, hogy édesanyja többször is felemlegette férjének a disszidálás elmaradását.

Hogy Erzsébet életét máig menyire meghatározza a Sziklakórház, arra egy kedves és érdekes példát mond. Pont ugyanolyan fekete spánijelje van, mint édesapjának volt. Miután megvette, és a Vár utcáin sétáltatta, többen édesapja kutyájának nevét kiáltották. – A fekete spánijel nem volt tudatos, sokkal inkább tudatalatti választás – mondja, hozzátéve, hogy sokszor megállítják a vár utcáin a helyiek, és felidézik édesapja alakját.

A föld alatti objektum

A Sziklakórház két szakemberének köszönhetően stábunknak egészen egyedi utazásban lehetett része. Az eltévedés itt szinte biztosra vehető szakavatott idegvezető nélkül, hiszen egy kanyargós bunkerrendszerben gyalogol a látogató. A háborús készülődés idején folyóssal összekötött szobákban és kisebb-nagyobb termekben kellett elhelyezni egy kórház minden funkcióját a konyhától a műtőn át a kórtermekig. Ám akad valami, ami nagyon is ismerős lehet mindenkinek: a termék, szobák bejárata felett vagy mellett a feliratok betűtípusát még a mai napig több egészségügyi intézményünk-

ben is viszontláthatjuk. A kiállításon átélhetjük, milyen lehetett a sérültek ellátása, bekukkanthatunk a kötözőbe, a műtőbe, láthatjuk a korabeli eszközöket, mint például altatógépeket, műtőlámpát.

A Székesfővárosi Sebészeti Szükségkórház 1944-ben nyílt meg, eredetileg 60 fő befogadására volt képes. Ezt később 120 főre bővítették, majd a szomszédos barlangtermekbe ágyakat telepítve már 200 sebesültet is el tudtak helyezni. Ám az 1944-45-ös ostrom alatt 500-600 fő is szorongott falai között. Itt dolgozott Horthy Istvánné özv. Edelsheim-Gyulai Ilona, a Magyar Vöröskereszt ápolónője is. A kórházban civileket és katonákat is elláttak. Az intézményben a háború után egy ideig oltóanyaggyár működött, az ötvenes években kibővítették és a hidegháborús készülődés jegyében atombiztossá tették. A 2008-ban megnyílt Sziklakórház Múzeum a létesítmény minden korszakát izgalmasan, átélhető módon mutatja be, a gépészeti helyiségbe lépve a látogató ugyanazt az olajszagot érezheti, mint az a gépész, aki az áramfejlesztők dízelmotorjait anno működtette.

Kuthi Áron

A Várnegyed szerkesztősége továbbra is várja a Budapest 80 évvel ezelőtti ostromával kapcsolatos kerületi beszámolókat. Írja meg nekünk visszaemlékezését! info@varnegyed.hu

A levéltár legrégebbi kincse

Felbecsülhetetlen értéket képvisel Könyves Kálmán király 1109-es veszprémvölgyi kiváltságlevele, amellyel az uralkodó Szent István oklevelét újíttotta meg, és amelyet a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára Bécsi kapu téri palotájában őriznek. A görög és latin nyelvű irat egyben jogi írásbeliségünk legrégebb emléke is.

2023-ban ünnepelte a Magyar Nemzeti Levéltár, hogy háromszáz évvel korábban elrendelték az ország köziratainak (publica regni acta) az ország levéltárában (Archivum Regni) történő elhelyezését. Bár az Archivum Regni csak hosszú évekkel később, 1756-ban kezdhetette meg működését, az 1723-as évet tekinthetjük a levéltár megalapítása évének. Szintén 2023-ban emlékezett meg az intézmény arról is, hogy száz évvel korábban, 1923 szeptemberében az Országos Levéltár akkori munkatársai beköltözhettek az új és rendkívül modern Bécsi kapu téri palotába, amely azóta is a magyar levéltár-ügyet szolgálja.

Nos, ha már szó volt a százéves és a háromszáz éves évfordulókról, akkor jól illeszkedik a sorba a levéltár ékessége, Könyves Kálmán király veszprémvölgyi ítéletlevele, amelyet az uralkodó több mint 900 esztendeje, 1109-ben adott ki. A veszprémvölgyi apácák görög nyelvű adománylevele Szent István idejéből származik. Ez a legkorábbi hazai keletkezésű oklevél 1002 előttről, amely egyúttal a legelső magyar eredetű nyelvemlékünk is, valamint ez egyben jogi írásbeliségünk legrégebb emléke is.

Ez azonban eredetiben nem, csak a már említett, Könyves Kálmán által 1109-ben készített átiratban maradt fenn. A dokumentumnak felbecsülhetetlen a jelentősége, hiszen a pergamen megőrizte az utókor számára a Szent István király neve alatt fennmaradt egyetlen

kétségtelen hitelű oklevélszöveget. Az uralkodóhoz köthető tíz hasonló oklevél közül ugyanis a történeti kritika ebben az egyben nem talált betoldásra vagy hamisításra utaló nyomot. Az oklevél jellemzői, fogalmazásbeli sajátosságai egyértelműen bizonyítják, hogy a szöveg a szerveződő Magyar Királyság hivatali írásbeliségének első darabjai közül való.

Az álló téglalap alakú pergamen felső részére másolták Szent István oklevelének eredeti görög nyelvű szövegét, a hártya alsó részére pedig azt a latin nyelvű oklevelet írták, amely elmondja az 1109. évi átirás és megújítás okát. Erre pedig azért volt szükség, mert Szent István király eredeti oklevelét egy peres ügyben használták fel (a veszprémi apácák adománybirtokaik miatt keveredtek vitába a veszprémi püspökkel). Addig az oklevelet összetekercselve tartották, amit pecsét zárt le. A perhez viszont fel kellett törni a pecsétet, ám ezzel az eredeti oklevél hitelét veszítette, így meg kellett újítani azt. Ezt 1109-ben Könyves Kálmán megtette, a latin részben pedig összefoglalták, és az eredeti irat kiadása óta eltelt idő alatt bekövetkezett változásokhoz igazították az uralkodó rendelkezését.

A dokumentum nemesmásolata megtekinthető A nemzet emlékezete – A magyar történelem mérföldkövei című állandó kiállításon is a Bécsi kapu téri levéltári palotában.

Magyar Nemzeti Levéltár (x)

Buda alá gyűlt a világ

Talán nincs olyan eseménye a magyar történelemnek, amiről annyi forrás szólna, mint Buda oszmánoktól történő 1686-os visszahódításáról. A vár felszabadításának 250. évfordulójáig 1618 beszámolót ismertek. Számuk pedig azóta is gyarapszik, s a mai napig is kerülnek elő olyan írások, amelyek megörökítették az I. Lipót Habsburg császár sógora, Lotharingiai Károly vezette nemzetközi sereg közel nyolcvan napig tartó hadműveleteit.

Röpiratok, korabeli újságcikkek, kiadott napló-feljegyzések százai tudósítottak a törökök által 1541-ben elfoglalt Buda felszabadulásáról. De vajon ezt a felbuzdulást csak a korabeli lakosság hírhéssége váltotta ki? Az elmúlt időszak kutatásai szerint ez a forrásdömping többről szólt, a hosszú évekig tartó felszabadító háborúban fenn kellett tartani a közvélemény figyelmét. „A magyarországi háborús eseményekkel kapcsolatos korabeli kiadványok tömeges megjelenése a politikai propaganda, a közvéleményformálás eszköze is volt. Hiszen az olvasóréteg jelentős része, anyagi vagy politikai eszközei révén, a politikai hatalom részese, alkalmazottja, támogatója vagy meggyőzendő

adóalanya volt. Emellett a kiadványok tartalma papok, vásári komédiások, társasági beszélgetések és felolvasások útján az olvasni nem tudó tömegekhez is eljutott. Így e propaganda nemcsak a tájékoztatást, hanem a pogányok elleni harcra való buzdítást, s nem utolsósorban a háború következtében megemelkedő adók és egyéb szolgáltatások »könnyebb« elviselését is szolgáltatta” – írta a témáról Czigány István hadtörténész.

Kétség nélkül állíthatjuk: a korabeli Buda alá sereglett a világ, hogy a muszlim hódítókat kiverje a királyi Magyarországról. Nemigen akadt olyan európai ország, ahonnan ne jöttek volna katonák. Holland-Németalföld, a Német-római Birodalom megannyi szeglete, a Lengyel Királyság, Itália – a Habsburgok szinte valamennyi tartománya megmozdult, hogy Magyarországról végre kiverjék a hitetlen törököket. Budát az 1684-es első sikertelen ostrom után két évvel sikerült felszabadítani. Az elérhető adatok szerint 43-45 ezer ember áldozta életét ebben a két esztendőben a magyarországi hadszíntéren. 1686-ban összesen mintegy 12-15 ezer magyar katona harcolt az ország területén, közülük legalább 8000-en megfordultak a vár alatt; a hadakozásból leginkább a könnyűfegyverzetű hajdúk vették ki a részüket. Budavár visszavételéért a legóvatosabb becslés szerint is mintegy 20 ezren adták az életüket, közülük legkevesebb kétezer magyar.

Buda visszafoglalásáról az első magyar nyelvű nyomtatott beszámoló 1688-ban jelent meg, amely egyébként egy holland forrás magyarítása volt.

Szentmisén emlékeztek meg Buda visszafoglalásáról

Katonai tiszteletadás mellett katolikus szentmisén emlékeztek meg a Mátyás-tempomban Budavár vezetői és a Magyar Honvédség főtisztjei arról, hogy Buda 339 éve szabadult fel az oszmán uralom alól. A szertartás előtt Vargha Tamás honvédelmi miniszter-helyettes, szentbeszédében pedig Berta Tibor dandártábornok, püspök, Magyarország Katonai Ordináriusa adott értelmezési keretet az 1686. szeptember 2-án történt eseményeknek. A misén Budavár Önkormányzatát Böröcz László polgármester, valamint Fazekas Csilla és Fodor Artur alpolgármesterek képviselték.

-ambrus

Balogh Roland

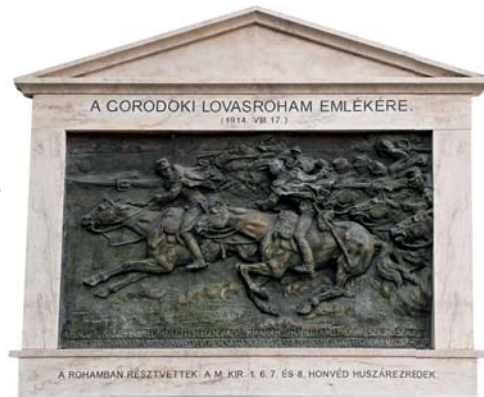
Fotó: Tóth Tibor

Rejtett katonai panteon

A magyar egyenruhások legújabb tragikus történeteit is kőbe vésték

A Várnegyed újság előtt lehetőség nyílt belépni a Honvédelmi Minisztérium vári épületegyüttesébe. Kormányzati épület lévén szabadon nem látogatható, ezért a magyar honvédelmi múltról áttekintést adó kert üzenete csak kevesekhez juthat el. Pedig a hely drámai és felemelő történetekről egyaránt mesél.

A budai Vár egyik legérdekesebb, ugyanakkor kevésbé ismert tere a Honvédelmi Minisztérium jelenlegi épületéhez tartozó díszudvar. A Kapisztrán térnél lévő épületkomplexum eredetileg nem minisztériumi célokat szolgált: az 1847-ben klasszicista stílusban épült laktanyaépületbe a múzeumi gyűjtemények 1929 nyarán költöztek be, s csak később, funkcióváltások után került a Honvédelmi Minisztérium kezelésébe. Ennek az udvarán találhatóak azok az emléktáblák – rajtuk a hősök kőbe vésett neveivel – amelyek nem csak történelmi lenyomatok, de sorsokról, háborúkról, hősi halálról és a magyar katonai múlt ápolásáról is mesélnek. A honvédők, mártírok és áldozatok emlékművei a szélesebb érdeklődői kör számára nem láthatók, a Budai Várban a magyar katonák, parancsnokok, tűzszerészek és civil önkéntesek mementói, a győztes vagy épp vesztes ütközetek emléktáblái rejtve maradnak. Annak érdekében, hogy magyar hősök és tetteik nagyobb nyilvánosságot kapjanak, engedélyt kértünk és kaptunk a fegyveres katonák őrizte objektum meglátogatására és – a teljesség igénye nélkül – az ott látottak bemutatására.

Múzeum születik

A Hadtörténeti Múzeum létrejöttének gondolata a Monarchia idején született meg. Az épület eredetileg laktanya volt, ezt kapta meg a Magyar Királyi Hadtörténelmi Múzeum – mondta a bennünket kalauzoló Szántó Nóra, a Hadtörténeti Múzeum igazgató-helyettese. Jelenleg egyszerre szolgál honvédelmi minisztériumi és levéltári célokat – előbbi következménye a szigorú őrizet is.

(A múzeum 2022-23-ban kiköltözött, a gyűjteményt jelenleg múzeumi raktárakban őrzik. A tervek szerint a jövőben a Dísz térnél most épülő Honvéd Főparancsnok-ság épületében nyit majd újra.)

Az első világháború után a múzeum vezetése felkarolta azt a kezdeményezést, hogy emléket kell állítani azon elesett hősöknek, akiket a Trianonban megcsonkított ország határain túlról soroztak be a hajdani alakulatokhoz, mivel az utódállamokban már nem volt lehetőség közösségi megemlékezésre. A két világháború között ezért az intézmény emléktábla-programja fokozatosan kibővült: az épület falai között kialakult egyfajta katonai pantheon, ahol avatások és koszorúzások révén élő hagyományápolás zajlott.

A második világháború azonban drámai fordulatot hozott. Az ostrom alatt az épület súlyos károkat szenvedett. A muzeológusok az értékes tárgyakat menekítették, a nehéz és falba épített emléktáblák azonban helyben maradtak. Csodával határos módon sok közülük átvészelte a pusztítást, ám a háború utáni államszocialista évtizedekben sorsuk bizonytalanná vált. Az 1945 utáni politikai légkör nem kedvezett a hősi halottakról való nyílt megemlékezésnek: a táblákat leszerelték. A hagyomány megszakadt, s egészen a rendszerváltoztatásig nem került sor új emléktábla-avatásra.

A fordulatot 1992 hozta el, amikor újfent emléktáblát avattak fel a díszudvarban. Onnan kezdve mintegy két és fél évtizeden át, egészen 2016-ig újabb és újabb táblák kerültek az udvar falára. Ezeket a Honvédelmi

Fotók: Rényi Erna

Minisztérium, a Hadtörténeti Múzeum, több bajtársi szervezet, családok, valamint civil közösségek állíttatták, sokszor közös erővel.

A gorodoki roham és egy sportoló művész

Az 1914-es gorodoki lovasroham emléktáblájának elkészítése Nemes György és Manno Miltiadész nevéhez kötődik. Utóbbi nemcsak kiváló művész, hanem sokoldalú sportoló is volt. Futott, kerékpározott, az 1901-1902-es labdarúgó idény gólkirálya lett, sőt a '32-es olimpián művészeti kategóriában ezüstérmet nyert Birkózók című szobrával. Az első világháború kitörésekor népfelkelő huszár hadnagyként önként jelentkezett harctéri szolgálatra. 1914. augusztus 17-én részt vett a gorodoki lovasrohamban, ahol súlyos sebesülést szerzett a bokáján, amely véget vetett sportolói pályafutásának. Később azonban művészként idézte fel emlékeit: vázlatai alapján készült az említett bronz dombormű.

A két világháború közötti időszakban a sport és a katonai élet szorosan összefonódott. Lovaglás, vívás, lövészet – ezek nemcsak katonai készségek, hanem versenysportok is voltak, amelyekben magyar katonák világcsínvonalú eredményeket értek el. Szántó Nóra a sportszázad kapcsán felidézte Takács Károly alezredes emlékét, aki kétszeres sportlövő olimpiai bajnokként szerzett dicsőséget, miután egy balesetben elvesztette jobb kézfejét, de bal kézzel újratanulta a lövészetet.

A HM által 2004-ben az olimpiai bajnok katonának állított emléktáblán Takács neve alatt az 1952-es olim-

pián győztes labdarúgók is megjelennek. A csapat tagjai később a (vb-ezüstérmes) aranycsapatban is szerepeltek. Puskásék mellett a táblán ott találjuk Kárpáti Rudolf és Pézsa Tibor vívók, valamint Borkai Zsolt tornász és Martinek János öttusázó nevét is.

Tűzszerészek emléktáblája

A díszudvar egyik legmeggrázóbb alkotása a hősi halált halt tűzszerészek és aknakutatók emléktáblája. Ezt az alakulatot 1945-ben hozták létre, mivel országszerte a mai napig találhatók egykori német, szovjet, brit és amerikai fel nem robbant aknák, bombák és egyéb lőszer. A táblán hosszú a névsor. Azoknak a katonának állít emléket, akik szolgálat közben veszítették életüket. 2016-ban például a Hortobágyi Nemzeti Park kijelölt zónái-

ban robbanószerkezet hatástalanítása során következett be halálos baleset, amely négy névvel gyarapította a sort. Némileg vészjósló az emléktábla fölött látható aknakutató jelvény, amelynek közepén egy koponya látható.

A díszudvarban a legkülönbözőbb harci események emlékét őrizik. Díszes címerrel ékesített táblával tisztelt a Magyar Tengerészek Egyesülete a K.u.K. haditengerészet hősi halottai előtt. Szobra áll a II. világháború hadifoglyainak; márványtáblára vésték a mártírhalt Jány Gusztáv és Szombathelyi Ferenc vezérezredes nevét. Ugyancsak tábla emlékeztet az '56 után kivégzett katona mártírokra. Az összesen több, mint negyven emléktábla, illetve emlékmű egyelőre a magyar emlékeztetőpolitika rejtett kincse marad.

Ambrus Balázs

Rengeteg emlék sorakozik a díszudvaron, szobrok, emléktáblák, és egy I. világháborús üteg

Nyilasok és Atatürk a Naphegyen

Akellemes őszi napsütésben a nemrég felújított Pom Pom játszótér kedves és ismerős alakjai – így Gombóc Artúr, Radírpók vagy Hapci Benő – között szaladgálva ki gondolná, hogy a Naphegy tér egykor a nyilasterror egyik véres helyszíne volt? Pedig bizony így tartja a fáma, ugyanis itt működött a Nemzeti Számonkérő Különítmény – azaz az NSZK. „Ez speciális, a nyilasok által felállított bíróság volt, amelynek fő feladata a korábbi kormányok »bűneinek« kivizsgálása és a »felelősök« szigorú megbüntetése, de hatáskörébe tartoztak a nyilas párttagok különböző ügyei is. Ennek a bíróságnak dr. Pethő Tibor kúriai bíró volt a vezetője” – olvashatjuk Kovács Tamás történész témát feldolgozó 2006-os tanulmányában. A Múltunk folyóiratban megjelent írás szerint az NSZK törzsének és nyomozó osztályának a székhelye eleinte – 1944 novemberétől Budapest ostromának kezdetéig – 2. szám alatti laktanyában volt. A kaszárnya azonban csakhamar szűknek bizonyult, így a késő őszi folyamán igénybe kellett venni a Margit körúti Honvéd Törvényszék Büntetőintézet egy részét, majd egészét. Mind a korabeli, mind a későbbi írásokban, forrásokban hol fegyházként, hol fogházként szerepel az említett épület. E testület volt, amely 1944 novemberében letartóztatta az úgynevezett Fürjes-Nagy-csoportot is, amely a Ludovika Akadémián szerveződött azzal a céllal, hogy a közelgő front árnyékában megmentse a fővárosi hidakat a felrobbantástól. Fürjes Sándort az NSZK Naphegy téri börtönében tartották fogva, rendszeresen verték, talpazták, pofozták. Ekkor volt zárkatársa Bajcsy-Zsilinszky Endre is.

A háború után, 1953-ban az állami hírgyűjtemény, a Magyar Távirati Iroda (MTI) költözött be a 8. szám alá. A Hidasi Lajos tervezte irodaház 1950-re készült el a szocialista realizmus szellemében. Építészettörténeti érdekessége, hogy 1990-ben – Varga Csaba tervezésében – új szárnyal bővült, amelyet hírközlési üzemépületként használtak, és amely fontos, ám vitatott szereplője Budapest városképének, még ha az MTI 2015-ben át is tette innen a székhelyét. Nem messze az MTI-székháztól a kör alakú téren bújik meg a modern Törökország atyjaként tisztelt Musztafa Kemal Atatürk mellszobra is. Az 57 éves korában 1938-ban májzsugor következtében elhunyt török államférfi szobrát 1993-ban avatták fel a téren. A büszt felállítását a török közösség kezdeményezte, a magyar hatóságok támogatták, és a két ország közötti baráti viszonyt hivatott szimbolizálni. A Török Köztársaság megalapítójaként tisztelt Atatürk portréja ugyanakkor nem mentes a politikai felhangoktól: a hazai görög és örmény közösségek tiltakoztak ellene, mivel Atatürk politikai döntései érzékeny témákat érintenek számukra. A portré ugyanakkor egyelőre kiállta az idők viharait, ugyanis több mint három évtizede néz farkasszemet a Naphegy terere érkezőkkel.

Akad, akinek a tér örökre a 178-as vagy még régebben a 78-as busz végállomásaként marad meg emlékei között. A helybéli gyerekeknek leginkább a Pom Pom játszótér színes mászóái, a Szomorú Szamovár kút határozzák meg a Naphegyhez kötődő élményeiket.

Körtvélyesi Csörsz

Az MTI 1990-ben épült új szárnya

Hat évet élt a Fő utcában Bartók

Nyolcvan éve hunyt el a világhírű magyar zeneszerző

Szeptember 26-án éppen nyolcvan éve halt meg a világhírű zeneszerző, Bartók Béla, aki több budapesti otthona mellett a Fő utcai Förster-házban is élt. A korában igen modernnek számító szecessziós bérpalotát a zajok miatt azonban hamar megelégtelte, mégis mind pályájában, mind magánéletében meghatározó évek voltak számára az itt töltött esztendő.

Fotók: Kuthi Áron

Egy családi öröklés okán költözött a Szilágyi Dezső tér 4. szám alatti Förster-palota szecessziós-premodern épületének emeleti lakásába Bartók Béla 1922-ben. A művész ebben az időben vált el Ziegler Mártától, akivel egyébként baráti kapcsolatban maradtak, és házasodott össze egyik tanítványával, a nála lényegesen fiatalabb Pásztory Dittával. Itt született fiuk, Bartók Péter is. A jó adottságú ingatlanból a Dunára és a református templomra nyíló panoráma mellett pihenhette ki a külföldi turnék fáradtságát. Több jelentős műve is ebben az időszakban született, mint például az I. zongoraverseny, a Táncszvit, a Zongoraszonáta, a Szabadban vagy a III. vonósnégyes. A Csodálatos mandarin keletkezése is a Fő utcai évekre tehető.

Számos külföldi fellépéssorozatára is innen indult útnak, és ide érkezett vissza az Egyesült Államokban, a Szovjetunióban, Csehszlovákiában és Hollandiában megtartott turnéiról is. A ház igazi kuriózum volt a maga korában: a II. világháború előtt két liftje is volt (az egyik a lakóké, a másik a cselédségé), beépített központi porszívórendszer és kaputelefon tette a lakásokat még komfortosabbá.

A ház történetét gazdagítja, hogy ebben a házban született az indiai származású Amrita Sher-Gil. A rövid életű művészt India legnagyobb modern képzőművészei között tartják számon. Bartók Bélával azonban elkerülték egymást, hiszen Amrita családja az első világháború kitörése után elköltözött a fővárosból.

Bartók mindössze hat évet töltött el az épületben, mert az egyre forgalmasabbá váló Szilágyi Dezső tér 4. számú házból a kertváros nyugalma vágyott. A II. kerületi Kavics utcába költözött. „Olyan falusi itt a levegő – bornyak bégetnek, tücsök cirpel, néha-néha számár ordítja el magát. Csakhogy végre kiszabadultunk abból az utálatos lakásból” – írta Bartók az édesanyjának az 1928. május 4-én és június 4-én kelt leveleiben.

A ház falán 1950 óta áll emléktábla, ám a jelenlegi lakóközösség sem feledkezett meg a New Yorkban elhunyt nagy művésről. A kapualjban üveg mögött emléklapokat találunk, és rövid leírást az alkotásokról.

Szilléry Éva

Vizes pincéből kultkocsma

Közel negyven éve működik a Gellérthegy utcai autentikus kulthely

A rendszerváltás előtt néhány évvel, 1987-ben nyitotta meg Gellérthegy utcai kocsmáéttermét Postásy Csaba étteremtulajdonos, költő, eredeti végzettségére nézve fizikus, aki azóta megszakítás nélkül működteti a Falánk Falót. Rögtön a kezdetektől kultikus helyé vált az étterem, hiszen színészek, művészek éltek itt főként késő esti társasági életüket, köztük a nemrégiben meghalt Tordy Géza Kossuth-díjas színész, a Nemzet Színésze. De a kilencvenes évek nagy formátumú, fiatalon elhunyt színészei, Ternyák Zoltán és Balkay Géza is itt találkoztak, amikor naphegyi otthonukból lesétáltak.

Gyerekkora óta a Gellérthegy utcában él Postásy Csaba, aki ma az underground kocsmákra emlékeztető Falánk Falót egész egyszerűen a nappalijának tartja. A világ minden tájáról érkeznek ide turisták, eleinte meglepődnek a hely személyes jellegén, az asztalra kihelyezett megannyi emléktárgyon, de a következő percben már imádják a kivételes hangulatot. „Ahogy én is vagyok a költészetemben és mindenben, őszinte vagyok és szeretik” – fogalmazott.

Hogy miért lett fizikusból vendéglátós? „Tízéves KFKI-s tagság után kevesebbet kerestem, mint akkoriban egy kezdő buszsofőr. Franciaországi ösztöndíjat kaptam, a marseille-i munka után meghívtak New Yorkba, a Columbia Egyetemre két évre, de oda már nem engedett ki a kommunista hatalom. Én pedig nem akartam disszidálni, elhagyni a hazámat, így aztán úgy gondoltam, ha

A zsúfolt helyen csak az innivaló eladó | Fotók: Tóth Tibor

nem lehetek elismert fizikus, akkor gazdag leszek. A Rubik-kocka örület után két logikai játékomra szabadalmat kaptam. Húszezer darabot eladtunk, amely után úgy döntöttem, hogy az utcában, ahol születtem, egy vizes, korábban raktárnak használt pincéből gyorséttermet csinállok. Autentikus kulthely lett, azt gondolom, rengeteg színész, újságíró és művész jár ide a kezdetektől.

A Színház- és Filmművészeti Egyetem közelsége miatt a színészhallgatók ismét megtalálták a környék egyetlen éjszakai helyét. Ma a környéken nincs más vendéglő, amely hajnal háromig nyitva tartana, ezt még a jegyző engedélyezte huszonöt éve. A teraszt, amelyről sajátos szögből látni a Krisztina teret, este tízig lehet élvezni. Többször megfordul itt Szentgyörgyi Bálint, a Besúgó rendezője, filmjének hőseit alakító Patkós Marci, és velük tart időnként ifj. Vidnyánszky Attila is.

A Falánk Faló a kilencvenes éveket idézi, Radio Csabi Checker név alatt folyamatosan az ezredforduló előtti évtizedek zenéi szólnak: közel háromezer számot tart műsoron a művész, és majdnem 30 ezren követik a neten. „Szerintem a kilencvenes években érték véget a jó zenék. Talán összefüggésben van a fiatalok pörgős életével, hogy a lassabb és dallamosabb számok nem élnek ma a fénykorukat.”

A rendszerváltás körül indulók közül a Francesco pizzeria és a Falánk Faló voltak a környék kedvencei, mára csak Postásy sörözője maradt meg eredeti formájában, a változás annyi, hogy a melegkonyha helyett a vendégek a kocsmá melegét élvezik.

Szilléry

A tabáni lejtőkön edz a világtjátékok bronzérmese

Harmadik helyezéssel a valaha volt legjobb magyar eredményt érte el az idei világtjátékokon a tájékozódási futók mezőnyében kerületünk sportolója, Bujdosó Zoltán. A Tabáni Spartacus SKE versenyzőjével a sportág népszerűségéről, a felkészülésről és többek között arról beszélgettünk, hogy hetente hány kilométert fut.

Bronzérmet nyert nemrég a nem olimpiai sportok legnagyobb seregszemléjének számító világtjátékokon a tájékozódási futók sprintszámban az I. kerületi Tabáni Spartacus SKE versenyzője, Bujdosó Zoltán. Az augusztus közepén kínai Csengdu-ban elért harmadik helyezés azért is kiemelkedő, mert korábban a világtjátékokon a hatodik hely volt a legjobb eredmény, amit a magyar tájékozódási futók valaha elértek. Idén egyébként Kínában a nőknél Máramaros Rita hatodikként zárt. Jónás Ferenc a nyolcadik, Gárdonyi Csilla a 14. helyen fejezte be a versenyt.

Tájékozódási futásban a versenyzők térképet kapnak a rajtnál, rajta egy pályával, amit akkor látnak először. A pályán ellenőrzőpontokat helyeznek el, amiket meghatározott sorrendben kell érinteniük a futóknak, és az utolsó ellenőrző pont után kell a célba befutniuk. A versenyzőknek a futás közben a térkép alapján kell tájékozódniuk és megtalálni a kijelölt pontokat. Azt azonban a futó dönti el, hogy merre akar menni – számára mi az optimális nyomtáv, azaz nincs meghatározott útvonal az ellenőrzőpontok között. A tájékozódási futásban több táv van, amiket nem

Jobb oldalon bronzérmesünk | Fotók: IOF/Erling Thisted

táv, hanem idő alapján különböztetnek meg. A sprint nagyjából egy 14-15 perc alatt teljesíthető pályát jelent, ami úgy 3-4 kilométer körüli távot jelent. Ahogy Bujdosó Zoltán lapunknak elmondta, a Kínában megrendezett világtjátékokon a sprintpálya, ahol ő bronzérmes lett, 3,5 kilométeres volt.

A közelmúltban a Budavári Önkormányzattal együttműködési megállapodást kötő Tabáni Spartacus SKE az ország egyik legeredményesebb tájékozódási futó egyesülete közel 150 aktív versenyzővel. A most 23 éves Bujdosó Zoltán még 2012-

Eső is nehezítette a tájékoztatósi számot, de Zoltán állta a sarat

ben kezdte el a sportágat, mint mesélte, egy hónapot leszámítva a teljes sportkarrierjét a budavári klubban töltötte. Saját elmondása szerint heti 7-9 edzése van, ám ezek közül általában kettő térképes. Sokszor végeznek fizikai edzést, amikor csak futnak. Ami a megtett távolságot illeti, Bujdosó Zoltán úgy 100-110 kilométert fut hetente. Ezt pedig szinten majdnem teljes egészében a kerületben, többek között a Tabán lankáin teszi meg csapattársaival. A sportoló egyébként a Gödöllő és Veresegyház között fekvő Szadáról származik, és az egyesület révén kötődik kerületünkhöz. De mint mondta, egyetemre is Budapestre jár, és a futások miatt sokat van Budaváron is.

Ahogy az olimpiákat, úgy a világjátékokat is négyévente rendezik meg, a következő 2029-ben lesz a németországi Karlsruheban. Bujdosó Zoltán ugyanakkor elmondta, náluk nem négyéves, hanem éves

ciklusok vannak a felkészülésben. A tájékoztatósi futásban minden évben rendeznek Európa-bajnokságot és világbajnokságot, mindkettőből van sprint és erdei formátum, és úgy váltakozik, hogy ha az Eb erdei, akkor a vébé sprint, a másik évben pedig fordítva. A futók így ennek mentén készülnek a versenyekre.

Bujdosó Zoltán szerint az elmúlt években picit több figyelmet kapott a sportág. A sajtó is jobban foglalkozik velük, főleg a mostani világjátékok idején. A sprint világranglistán jelenleg 42. helyen álló sportoló úgy látja, ma többen ismerik a sportágat, ugyanakkor nagyjából annyian űzik, ahányan akkor, amikor ő elkezdett futni.

A kínai Csengtuban megrendezett világjátékok óta egyébként lezajlott egy sprint Eb is a belgiumi Hasseltben. Itt Bujdosó Zoltán legjobb eredménye egy váltóval elért hatodik helyezés volt.

Balogh Roland

Győzelemmel kezdett a Budavári-Tabahon

Három lejátszott mérkőzés, egy győzelem, két vereség: így kezdte a 2025/26-os bajnoki szezont az I. kerület labdarúgócsapata, a Budavári-Tabahon SE, amely a hatodligás BLSZ III. osztályában szerepel. A csapat az első meccsén, egy küzdelmes és fordulatossá váló találkozón nyert „hazai pályán” 3-2-re a THSE 2000 ellen. Ezután azonban két vereség jött: előbb 3-1-re kaptak ki idegenben a Csepel UFC 2022 Kft. II, majd 2-0-ra a Hidegkúti SE ellen. Negyedik meccsüket lapzártánk után játszották a bajnokságot eddig veretlenül vezető ESMK II. csapata ellen. A Tabahon, amely nemrég kötött megállapodást a Budavári Önkormányzattal, hazai meccseit a II. kerületi Panoráma Sportközpontban játssza, de ahogy Fróna Levente önkormányzati képviselő fogalmazott, cél, hogy a Tabahont jövő év elejére „hazahozzák” a tabáni Czákó pályára. (BR)

Az első meccsét megnyerte, majd kétszer sajnos kikapott az I. kerületi csapat

MENETREND

09. 28., 10.00, SINOSZ Sportcentrum Griff & Bulls SE – Budavári-Tabahon SE
10.04., 12.30, NSÜ-BOK Fehér úti Sporttelep Mészöly FS II. – Budavári-Tabahon SE
10.14., 20.15, Panoráma Sportközpont Budavári-Tabahon SE – Csepel SC II.
10.19., 19.00, Szabadkikötő Sporttelep Stand 98 FC – Budavári-Tabahon SE
10. 26., 14.00, Panoráma Sportközpont Budavári-Tabahon SE – Margitszigeti FC
11. 02., 18.00, Panoráma Sportközpont Egészség DSE – Budavári-Tabahon SE

Lapzártánk után, szeptember 20-án zajlott a III. Budavári Rendvédelmi Sportnap a Czákó utcai Sport- és Rendezvényközpontban. A labdarúgó-torna, az asztalitenisz- és kosárlabda-versenyek eredményeiről következő lapszámlapunkban számolunk be.

Cocó7

Dobay

Béla bá

Dór oszlopsor ropogós talajon

Itt a Várnegyed magazin nagy országtorta-tesztje

A Várnegyed szerkesztősége országtorta-tesztet végzett, hogy kiderüljön, melyik budavári cukrászda készíti a legfinomabb idei országtortát, a hagyományos dobostorta által ihletett DJC Stílusgyakorlat nevű nyertes készítményt. A receptet mindig közreadja a nyertes cukrászda (idén a gyulai Kézműves Cukrászda), így a budavári sütikészítő műhelyekbe is eljutott. A szerkesztőség három tagja a Cocó7, a Dobay, és a Béla bácsi cukrászdája tortaszeletét kóstolta meg, majd vetette össze megjelenés, textúra, íz és ár szempontjából, illetőleg osztályozta az 1-től 5-ig terjedő skálán.

Feje tetejére állított ízek

Az országtorta csak rétegzettségét, és a karamellizált cukor használatát tekintve hasonlít a dobos szelethez, annak nagy ívű átértelmezése a DJC, amelyet egyértelműen a meggy tesz egyedivé. Jó ötlet, hogy a karamellizált cukorbevonat a tetejéről az aljára került, de nem réteggént, hanem grillázs formában. Abszolút átértelmezés a rétegzettség függőlegesítése is. Tényleg, milyen gyakran látunk függőleges rétegrendben készült tortaszeletet? Már csak az ógörög templomok oszlopsorát idéző megjelenés alapján is érdemes egyszer kipróbálni a DJC-t.

Három versenyző

A Cocó 7 téglatest alakú szelete decens, elegáns megjelenésű, rétegei szeleteléskor nem hullanak szét, a csokoládékrém visszafogottan édes, épp ezért jobban megdobja a fanyarabb meggy-ízt. A tetején látható fényes csokiglazúrt picit nyúlósnak éreztük. Összességében egy profi módon, kompromisszummentesen készült, kedvvel fogyasztható szeletről beszélünk.

A Dobay cukrászda szelete sajnos egy napot a hűtőnkben várakozott, és ez nem biztos, hogy előnyére vált, a rétegek elmozdultak. Ellenben nagyon kerek ízelményt adott, a csoki kifejezetten édes, a dzsem kellően savanykás, az összehatás kifogástalan. Érdekesség volt az egész szelet tetején elnyújtózó karamell-dísz, ami a többi két szelet esetében csak apróbb háromszög.

Béla bácsi cukrászdájának tortája egy lapáttal rátett a látványra: a függőleges rétegrendet vízszintesre cserélte a tortaszelet végénél, de aztán rövid netes keresgélés után rájöttünk, hogy ezt más cukrászdák is művelik. A meggydzsem itt lehetne picit édesebb, de a szelet tetejének a karamelldísz itt is nagyon jól állt.

A recept szerint meggy-pálinkával házasított meggyzelé kell szerepeljen a szeletben, de alkoholos ízt egyikünk sem érzett egyik esetben sem. Több olyan kerületi cukrászdával is beszélünk, ahol nem készítik a tortát. Az ok alapvetően a magas meggyárak, amelyek miatt nem mindenhol gazdaságos a süti elkészítése.

Összegzés

Mint írtuk, négy szempont alapján született meg az átlageredmény mindhárom szelet esetében. De mindhárom szelet 4,5 pont átlagot kapott az ötös skálán voksaink összesítése után! Az eredmény meglepő, de teljes mértékben magyarázható: a szeletek nem lényegi, csak apróbb tulajdonságokban tértek el egymástól, fej-fej mellett versenyeztek. Mindegyik műhely remekül hozta azt, amit a vásárló egy cukrászdától illetve az ország tortájától elvár, vagyis az egyediséget, finom ízt, édes-séget és egy kis meglepetést. Pláne a kétezres lélektani határt közelítő árszabás mellett.

Ambrus-Kuthi-Szilléry

Roger Moore is rajongott a játékaért

Otthona a Pierrot étterem: Sárközi József zongoraművésszel beszélgettünk

A bázongorista az étterem lelke, a vendégek megríkatója és mosolyra fakasztója, mégis mára az egész budai Várban csak egyetlen étteremben hallgathatunk élő zongorazenét. Sárközi József játékaért a Fortuna utcába, a Pierrot étterembe kell menni, ahol a művész harminc éve szakadatlanul zenél.

Fotók: Pierrot

Három évtizede játszik a Pierrot-ban, tekintében máig ott a gyermeki csillogás és érzékenység, mint amikor gyerekként – klarinétos édesapja nyomdokaiba lépve – zenész lett. A hetvenes-nyolcvanas években a budapesti éjszaka felkapott helyein játszott, mert akkor még nagyon keresett volt az éttermekben az élőzene. Játszott a Moulin Rouge-ban, a Tavasz Bárban, az Astoriában, az Éden bárban. Saját bevallása szerint mindenkinek a lelki szemetesládája volt, mert a vendégek neki sírták ki fájdalmukat és beszélték el boldogságukat.

A rendszerváltozás előtt, igen hamar eljutott nyugatra: Olaszországba, Franciaországba, Svájcba és Németországba. Itt a legizgalmasabb a berlini fal két oldalán való szimultán létezés volt: a nyugati oldalon játszottak, ott lehetett pénzt keresni. A falon, vagyis a határon átjutva – a szigorú, kicsit rémisztő autózúton – a

keleti oldalon mulatoztak. Ott voltak a magyar barátok és ott volt a Budapest bár, ahol öröm volt elkölteni a nyugaton keresett pénzt.

Idehaza régebben még énekelt is az örökzöld slágerek mellé, de ma túl hangos lenne, így az éneket abbahagyta. Örökzöldeket, ahogy ő fogalmaz: evergreeneket játszik, filmslágereket francia, olasz és amerikai filmek jól ismert dalait, de operettet is, hiszen a turistáknak a magyar operett kuriózum, az itt élők körében pedig szintén közkedvelt műfaj.

A világhírű Sir Roger Moore filmszínész háromszor étkezett a Pierrot étteremben, ahol a kiváló fogások és a vendégszeretet mellett Sárközi Józsefre volt kíváncsi. A zongoraművész dallamai már első alkalommal olyan mélyen megérintették, hogy meginvitálta Budapesten tartott születésnapjára a Művészetek Palotájába. Ugyanis József játékában ismerte fel azt az utánozhatatlan mélységet, amit hazájában nem talált meg. A világsztár 2007-ben az UNICEF jószolgálati nagykövete-ként ünnepelte a fővárosban születésnapját.

József úgy látja, hogy megint új korszak következik az élőzenében: telítődünk mostanra az elektronikus zenével, egyre többen kíváncsiak a bárókban zenélő művészekre. Arra az emberközelbi muzsikaszóra, amelyet a művész testközelből ad át, és egyből visszacsatolást kap a hallgatóktól, személyes párbeszédbe elegyedve velük. A műfaj szinte utánozhatatlan, de a hangulatból részesülhetünk. Sárközi József itt zenél közöttünk, a Várban, és örömmel adja át a zene csodáját mindenkinek.

(x)

Csomagautomaták között élünk

Évek óta többet és többet vásárolunk az interneten keresztül, az e-kereskedelmi robbanás nyertesei ennek megfelelően a futárcégek és a csomagküldő szolgáltatók voltak.

Minden bizonnyal a Covid19-járvány idején szoktunk rá ennyire az internetes áruházi böngészésre, vitathatatlan tény, hogy azóta egyre nagyobb arányt képvisel a kiskereskedelemben a webes vásárlás és a csomagküldés. Ez természetesen magával hozta a házhöz (vagy csomagpontra) szállítási szektor szereplőinek ádáz küzdelmét is a fogyasztókért. A harcban már több cég megsebesült. Emlékezzünk meg itt a (már a nevében is túl sokat vállaló) Sameday csomagküldő („aznapi”) tavaly októberi megcsúszásáról, amikor hetekig attól volt hangos a sajtó, hogy összeviessza érkeznek a megrendelések, vagy leginkább meg se jönnek a csomagok. A kézbesítési piac kegyetlen, és átrendeződik, a Foxpostot tavaly felvásárolta a Packeta befektetői csoportja, de erőteljesen jelen van az MPL, a Magyar Posta csomagpont-hálózata is.

Az I. kerületen belül GLS-csomagautomatákkal leginkább a Krisztinavárosban találkozhatunk, a Déli pályaudvartól a Krisztina krt. 77-ig öt ilyen átvévpont is működik, plusz egy az Alkotás utcai Shell kútnál. A Magyar Posta jól megszokott zöld színvilágát alkalmazza MPL feliratú csomagpontjain, ezekből Budaváron (a felirat minden bizonnyal a Magyar Posta Logisztika szavakat rejti), szintén öt van a kerületben. Ilyen automatákkal úgynevezett VendoBoxban is találkozhatunk, ezek szűk,

Beütjük a kódot, nyílik a kisajtó és miénk a küldemény

utcáról nyíló helyiségek, ahol pénzváltó- és italautomatákat is el szoktak helyezni.

Ugyanakkor nem mindenki számára kényelmes ez a vásárlási módszer. Aki idegenkedik a netes vásárlástól, az jó eséllyel nem is találkozik csomagponttal. Viszont az kényelmes lehet, ha például családtagunkat, rokonunkat kérjük meg egy webáruház vásárlásra, mert ő akkor a hozzánk legközelebb eső csomagpontot kiválasztva tudja „kézbesíteni” a terméket. Ehhez csak meg kell adnia a visszaigazoló emailben található kódot, ennek birtokában – a csomag érkezését követően – már indulhatunk is az automatához.

Kuthi

Ruhák, divatok, trendek

A Magyar Divat Szövetség (MDSZ) online katalógust jelentet meg tavalyi, a Virág Benedek Házban bemutatott anyagából, benne közel hatvan év divatfotóival. A tárlaton negyven fotón követhettük végig a divat változásait (az akkori kiállítás a Budavári Önkormányzat pályázati támogatásából jöhetett létre).

A divatfotó remek korrajz, alternatív történelemkönyv, a változások rendkívül jól érzékelhetőek – mondta Körtvély Adrienne, a MDSZ elnökségi tagja. A divattervező már hosszú ideje gyűjti a divatfotókat, – köztük az I. kerületben készültet is – a pá-

lyázaton pedig azzal a céllal indult, hogy a kerület sokszínű kulturális életét a divatfotózás történetével is gazdagítsa. A sikeres pályázat után divatfotósokat kerestek fel, akik ontották a képeket, valamint a Nemzeti Archívumban is találtak fotókat, ezek közül válogatták a kiállítás anyagát. A legrégebbi képek a 60-as évek elejéről származnak, a legfrissebb pedig 2024-es. Hamarosan megjelenő katalógusuk címe Prima Moda, amely utal az I. kerületre is. A katalógus-bemutató október 9-én, a Design Week idején lesz a Virág Benedek Házban.

KÁ

Nehézlégzés, köhögés, fulladás éjjel

Ha éjszaka erőteljesebb nehézlégzés, úgynevezett fulladás, köhögés jelentkezik, az asztmás betegek úgy vélhetik, betegségük súlyosbodott. Holott ezeket a tüneteket más, akár az asztmával összefüggő betegségek is okozhatják. Dr. Potecz Györgyi, a Tüdőközpont – Prima Medica tüdőgyógyásza, allergológus arra hívja fel a figyelmet, mennyire fontos a panaszok kivizsgálása és a helyes diagnózis felállítása.

Az asztma a légutak gyulladásával járó krónikus betegség, amely nem egyik napról a másikra alakul ki. Az egyik első intő jel lehet, ha nehezebben bírjuk a fizikai aktivitást, és kialakul a terhelésre jelentkező nehézlégzés. A betegség gyermek- és felnőttkorban is kialakulhat, és egyik életkorban sem kell feltétlenül az állóképesség hiányára gondolni, ha már enyhe mozgásra is fújtatva vesszük a levegőt.

– Azok az asztmás betegek, akik már egy ideje együtt élnek a betegséggel, tudják, hogy mi válthatja ki rohamot, mi súlyosbíthatja a tüneteket. Gyakran ilyen lehet például a dohányfüst, a légszennyezettség, a fizikai terhelés, légúti allergia, de sok asztmás a hideg levegő belélegzésére és a stresszre is így reagál. Ha az asztmás tünetek elsősorban éjszaka erősödnek, fontos kivizsgálni a páciens, hiszen ilyen panaszokat más betegségek is okozhatnak – magyarázza Potecz doktornő.

Fül-orr-gégészeti betegségek

Az éjszakai köhögés a fekvő testhelyezettel függhet össze, ha mögötte úgynevezett hátsó garatfali csorgás áll. Ez a krónikus orrmelléküreg-gyulladás egyik jellegzetes tünete lehet, amikor a garat felé csorgó váladék ingerköhögést okoz. A háttérben több kiváltó ok is állhat, amelyek felderítéséhez fontos a fül-orr-gégészeti vizsgálat.

Reflux

Éjjelente erős tüneteket okozhat a reflux is, ugyanis fekvő helyzetben a gyomorból a nyelőcsőbe visszajutó savas gyomornedv irritálja a torkot, ami köhögési ingert vált ki. Az asztma gyakran együtt jár a reflux betegséggel, a gyakori köhögés és egyes asztmagyógyszerek is felerősíthetik a reflux tüneteit. Ilyen esetben gasztroenterológus bevonásával lehet a két betegséget eredményesen kezelni.

Beltéri allergének

Ha az asztmás tünetek éjszaka rosszabbodnak, akkor elképzelhető, hogy valamilyen allergia is áll a háttérben. A kiváltó okok között már említettük a polleneket, ezek elsősorban a szabadban jelentenek gondot. Beltéri panaszok akkor alakulhatnak ki pollentől, ha például a hajban megmaradnak a pollenszemek, és éjjel, fekvő helyzetben ezeket könnyebben belélegezzük. Előfordulhat azonban, hogy beltéri allergénekre, igen gyakran poratkára alakul ki allergia. Mivel pedig a házi poratka nagyon szeret a hálósobában, a matracban, ágyneműben, szőnyegekben nagyobb mennyiségben megbújni, ez éjszakánként felerősítheti a tüneteket.

Asztma és allergia együtt

– Ha valaki asztmás, még nem biztos, hogy allergiás, és ugyanez igaz fordítva is. Az asztma a légutak krónikus gyulladásával járó betegség, a légúti allergia pedig az immunrendszer túlműködése miatt kialakuló betegség, amely kapcsán a szervezet ártalmatlan anyagokra is védekezéssel reagál. Allergiás asztma esetén a két betegség együttesen van jelen – ismerteti dr. Potecz Györgyi. – Ez azt jelenti, hogy az allergiás asztmás személy esetében az allergén belélegzése is egy ún. trigger, vagyis asztmás tüneteket provokáló tényező, belélegzése asztmás tüneteket vált ki. Ha a kivizsgálás során allergiás asztma igazolódik, akkor a két betegséget együtt kell kezelni. Az asztma nem gyógyítható, de megfelelő kezeléssel karbantartható, hatékony terápiával tünetmentességet lehet elérni. A kezelés során az asztmára rendelt gyógyszerek mellett allergia elleni készítményeket is szedni kell. Ezeket mindig egyéni panaszok és vizsgálati eredmények függvényében, személyre szabottan rendeljük el.

(x)

Hamisítatlan étkezde a Mészáros utcában

A Krisztinavárosnak is van már önki-szolgáló étkezdéje. A nyár közepén Inaska néven nyílt meg a Szilágyi Erzsébet Gimnáziummal majdnem szemközt az egykori nagynevű piz-zéria, a Don Francesco helyén a kellemes két térben található, nagy ablakos vendéglátóhely, az Inaska. Házias, elsősorban magyaros ételeket szolgálnak fel. Mi a Stefánia vag-daltat próbáltuk ki első alkalommal,

rizibizi körettel és zöldséglevest vá-lasztottunk mellé. Az Inaska a hét-köznapi dolgozók étterme szeretne lenni, hétvégén nincsenek nyitva, így két – igen bőségesen adagolt – fogást alig több mint kétezer forint-ból elfogyaszthatunk. A jellemzően a magas színvonalú, felsőbb kate-góriás éttermek környezetében az Inaska valóban üdítő újdonság.

-szilléry

Kerületi programajánló

Szeptember 24., 18.00

Várady Mária színművész és Szilasi Alex zongoraművész zenés irodalmi estje. Az esemény tisztelgés a Jó-kai Mór-emlékévé alkalmából a nagy magyar alkotók előtt. A belépés díj-talan, de regisztrációhoz kötött: facebook.com/budaipolgarikozosseg Helyszín: Jókai Anna Szalon

Szeptember 28., 10.00-13.00

Csillagok Napja játékonysági csalá-di- és sportnap. A rendezvény célja az Egyszülős Központ által alapított CsillagPont fejlesztő központ támo-gatása. Egy közös, örömteli élmény családoknak, gyerekeknek: Alma Együttés, bűvészműtatvány, sport-versenyek, kézműveskedés, tombo-la. Műsorvezető: DJ Dominique Helyszín: Czákó utcai Sport- és Sza-badidőközpont

Október 4., szombat, 14.00

Lengyel-magyar sportnap. Rendőr-kutya-bemutató, futóverseny, kis-pályás labdarúgó verseny, ping-pong, kötélhúzás, büfé. Helyszín: Czákó utcai Sport- és Sza-badidőközpont

Teret és időt adni a párkapcsolatnak

Nem csak egyszer, házasságkötéskor kell egy nagy igent mondani a párodra. A napról-napra kimondott kis igenek is nagyon fontosak – vallják a Kétlgen Alapítvány vezetői, Kigyóssy Örs és Kigyóssy-Bózsó Andrea párterapeuták, akik egy jó hangulatú, szerelmet felpezsdíteni kívánó párkapcsolati előadást tartanak a Virág Benedek Ház-ban októberben. Az alapítvány küldetése támogatást nyújtani minden párnak, hogy közös élményeken, prog-ramokon keresztül tanuljanak arról, hogyan tehetnek tu-datosan a mindennapokban párkapcsolatuk ápolásáért.

Egy kutatás szerint az amerikai párok hetente 35 percet beszélgetnek egymással, és azok is leginkább minden-napi teendőkről szólnak. Kigyóssy-Bózsó Andrea úgy véli, idehaza sem más a helyzet, ezért mindenképpen arra kell törekedni, hogy a teendőkön túl meghalljuk, hogy a mási-kat mi foglalkoztatja, milyen érzések, vágyak mozgatják. A párkapcsolati prevenció sokkal olcsóbb, mint az elha-nyagolt és kihűlt kapcsolat következményeinek kezelése

– vallja a párterapeuta, akit arról kérdeztünk, miről fog szólni az őszi randiest. A program fókuszában az egyéni és a páros önismeret áll. Az est első része előadás, a má-sodik pedig páros munka, ahol mindenki a saját párjával könnyed és rövid feladatokat old meg játékos formában. Az alkalmakra minden korosztályból várják a párkapcso-latban élő érdeklődőket, akik elkötelezettek a kapcsola-tukban, és annak ápolását komolyan gondolják.

Október 2-i előadásuk címe A párkapcsolat fejlődése. Ezen az alkalmon a párkapcsolat kihívásai és lehetősé-gei lesznek a fókuszban, szó lesz erőforrásokról, előre látható krízisekről és váratlan fordulatokról, buktatók-ról, valamint arról, hogy mennyire fontos az önreflexió és a tudatos jelenlét egy párkapcsolatban.

-kuthi

Belépőjegy pároknak: 2000 Ft

A belépés I. kerületi lakosoknak ingyenes, de regisztrációhoz kötött (www.maraikult.hu).

Az újrahasznosítás fontosságára hívta fel a figyelmet a tavalyi garázsvásár a Czakó pályán | Forrás: Budavári Önkormányzat

Megvesszük, kidobjuk

Saját magunk érdekében átgondoltabb fogyasztási szokásokra van szükség

Egyre többen visznek magukkal bevásárláshoz vászonzsákokat, hogy eldobható műanyag zacskó helyett abba válogassák a zöldséget, gyümölcsöt. Sokan viszik adományboltokba megunt használati tárgyaikat, ruhadarabjukat. Ezek a szokások egyre jobban beépülnek a mindennapokba, mint ahogy a szelektív hulladékgyűjtés. A pazarlás csökkentésén dolgozik rengeteg élelmiszeripari startup, de ugyanezt célozza a kerületben most debütált svédasztalos iskolai menzarendszer is.

Mégis, a nagy számok azt mutatják, hogy az egyre nagyobb jólétben élő emberiség egyre többet pazarol, egyre jobban visszaél a természet adta erőforrásokkal. A Nébih friss kutatási eredményei szerint Magyarországon fejenként átlagosan 60 kg élelmiszer-hulladékot termelnek a háztartások egy év alatt, ám ennek 40 százaléka körültkintőbb hozzáállással felszámolható lehetne.

Idén minden előző évet megelőzve már július 24-én érkezett el a túlfogyasztás napja, a fordulópont, amittől kezdődően többet fogyaszt az emberiség az adott évben, mint amennyit a Föld képes energiában, természeti kincsekben, élelmiszerforrásban előállítani. A számítás mikéntjére e cikkben nem fogunk kitérni, hinnünk kell az ezzel foglalkozó kutatóintézetek kimutatásainak. Ezek szerint utoljára az 1970-es évek elején voltak egyensúlyban a Föld erőforrásai a fogyasztással, az erőforrások fel- és kihasználásával. Azóta az emberiség folyamatosan feléli azt, amit élőhelyünk, a Föld nevű bolygó nyújt.

Furcsa, de így van, kifejezetten jót tett a Földnek a termelés globális lassulását, sőt leállását eredményező Covid-járvány, hiszen míg 2017 óta már rendre július végére esett a túlfogyasztás fordulónapja, addig 2020-ban csak augusztus második hetére. Azóta viszont romló tendenciát mutatnak a grafikonok.

Az ember tevékenysége – ökológiai lábnyoma és a Föld regenerációs képessége (mondjuk egy kiirtott természetes élőhely – erdő – visszaalakulása) állandó jelleggel harcban állnak egymással, de úgy tűnik, hogy egyre inkább a Föld áll vesztesre. Joggal gondolhatjuk, hogy mit számít a vászonzsatyruunk, mit számít, ha adományboltba visszük ruháinkat? Hiszen mások kétszer annyi nejlonszatyrot szakítanak, és rengeteg felesleges dolgot vásárolnak.

Ezt a vitát soha nem fogjuk tudni eldönteni. Az viszont biztos, hogy az I. kerületben több olyan kezdeményezés is akad, amely az egyszer használatos világ, az eldobható mindennapok ellen dolgozik. Ilyen a Budavári Szociális és Gyermejkölési Szolgáltatási Központ rendszeresen megrendezett ruhagyűjtő akciója, vagy a Czakó sportpályán rendezett Garázsvásár. De például a kicsike, Mészáros utcai ruhajavító, a Fő utcai órák is éppen azt a filozófiát követve üzemel, hogy nem muszáj kidobni azt, ami elromlott, meghibásodott, nem muszáj mindenáron újjal pótolni a javítható régit. Pedig erre megy a világ, csak hát még mindig vannak, akik átgondoltabb fogyasztási szokásokkal szocializálódtak.

Kuthi Áron

REJTVÉNY

A megfejtés Ady Endre Szüret című versének két sora												
1.	↓	KEZDŐDIK AZ UTAZÁSI	CSŐKEVÉ- NYES, FEJLETLEN	↓	SINUS, RÖVIDEN	↓	PAPÍRRA JEGYZETEL	↓	NYOMOR, SZÜKÖSSÉG	↓	FURCSA, SZOKATLAN	A MÚLT IDŐ JELE
3.	↓		SAJÁT KEZÜLEG, RÖVIDEN		A CINK VEGYJELE		FRANCIA ALEZREDES, 1919. MÁRC. 20-I JEGYZÉK NÉVADÓJA		PITE TÖLTÉLEK			↓
HOSSZÚ MORZEHANG												AZ IDŐ JELE A FIZIKÁBAN
↩		2.	↓									↓
		SZEMÉLYES NÉVMÁS										
A SZEBBIK NEM			A TÖBBES SZÁM JELE		NÖVEKEDNI KEZD	XR			LÉTEZIK			HIDROGÉN
FELTÉTELES KÖTŐSZÓ			ÉPÜLET SZINTJEIT VÁLASZTJA EL			EGYKORI NÉMET ÁLLAM						
↩		A MAGASBAN					KISSÉ KIÖREGEDETTI	BUKSZÁBAN VANI	KICSIT MEG- ÖNTÖZ			DEHOGYI!
												ÜGYIRAT
A TÁRGY RAGJA		AZ ... PECSÉT, SÁNTA FERENC REGÉNYE										
IJEDT, RETTEGŐ		ELSŐ BETŰNK							SVÉD VÁLTÓPÉNZ	NEMZETI ALAPTAN-TERV		
					HÁLÁT NYÍLVÁNITOK					FRANCIA TAGADÁS		
↩					MAGA, ÖDVARIASAN			SZ				RANGJELZŐ SZÓ
KÖTŐSZÓ		ÉSZAK, RÖVIDEN		ÖREGEDNI KEZDI		THAIFÖLD AUTÓJELE	KÉRDŐSZÓ	NAGY LYUKÚ SZITA				
		ÖRÜLNI KEZDI		ÉGNI KEZDI				RÓMAI 50				
😊	↩										AZ ALUMÍNÍUM VEGYJELE	

VÁRNEGYED

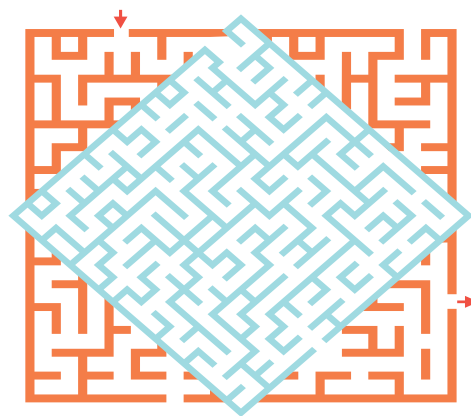
BUDAI VÁR — GELLÉRTHEGY — KRISZTINAVÁROS — TABÁN — VÍZIVÁROS

A BUDAPEST I. KERÜLET
BUDAVÁRI ÖNKORMÁNYZAT LAPJA

Kiadó: Budavári Közösségi Nonprofit Kft.
Szerkesztőség: 1016 Budapest, Krisztina krt. 73.
Telefon: +36-20/433-8222
Írjon nekünk: info@varnegyed.hu
Hirdetés: hirdetes@varnegyed.hu
ISSN 2060-6303

Főszerkesztő: Kuthi Áron
Munkatársak: Ambrus Balázs, Balogh Roland, Szilléry Éva
Fotó: Kovács Dániel, Rényi Erna, Tóth Tibor, Törő Balázs,
Vadnai Szabolcs
Címlapfotó: Tóth Tibor
Arculat: Tóth Andrej
Nyomdai előkészítés: Crood Comp
Nyomda: Mediaworks Hungary Zrt.
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk
vissza! Minden jog fenntartva!
Megjelenik 16 000 példányban.

ÚTVESZTŐ

MENNYIT ÉR?

$$\text{Bears} + \text{Bears} + \text{Bears} = 51$$

$$\text{Bears} + \text{Foxes} + \text{Foxes} = 43$$

$$\text{Foxes} - \text{Raccoons} \times \text{Raccoons} = 4$$

$$\text{Foxes} \quad \text{Bears} \quad \text{Raccoons}$$

Budavári kulturális ajánló

2025. szeptember 23. – október 18.

Jegyek minden programra a www.maraikult.hu oldalon és az alábbi intézményekben a program előtt egy órával, pénztári nyitvatartási időben kaphatók.

Jegypénztár: 1016 Budapest, Krisztina körút 73.

Nyitvatartás: hétfő-csütörtök: 10.00-17.00, péntek: 10.00-15.00.

Jókai Anna Szalon: szerdánként 10.00-18.00 óráig, valamint programok előtt 1 órával.

I. kerületi lakosok a megjelölt programokra kedvezményes jegyet válthatnak.

Rendezvényeinken kép- és hangfelvétel készülhet, melyet weboldalunkon és közösségi média felületeinken felhasználhatunk. A műsorváltoztatás jogát fenntartjuk!

Márai Sándor Művelődési Ház – MáraiKult

SZEPTEMBER 24., SZERDA, 19.00

Ünnepek és jeles napok

Márai hangskönyv 3. tétel

A „zenélő hangskönyv” sorozat 3. része Tápai Dóra zenepedagógussal. Márai Sándor „Ajándék az élet” című könyvéből kiindulva az ünnepekről és jeles napokról beszélgetünk – karácsonyról, húsvétról és hétköznapi ünnepekről.

Tápai Dóra elragadó személyisége, valamint zenével, vetítéssel és humoros történetekkel gazdagított előadási stílusa garantálja a különleges élményt.

Belépőjegy elővételben: 3000 Ft

Belépőjegy a helyszínen: 3500 Ft

SZEPTEMBER 26., PÉNTEK, 19.00

Koncert Bartók Béla halálának 80. évfordulóján

V4 Vonósnégyes koncert

– a *visegrádi országok zenei dialógusa*

Az est középpontjában Bartók Béla III. vonósnégyese áll, a zeneszerző halálának 80. évfordulója előtt tisztelegve.

Műsor: **Joseph Haydn: d-moll „Quinten” vonósnégyes**

Bartók Béla: III. vonósnégyes

Witold Lutosławski: **Vonósnégyes**

Előadók: **Miranda Liu (HU)**, **Daniel Rumler (SK – hegedű)**, **Tomáš Krejch (CZ – brácsa)**, **Bartosz Koziak (PL – cselló)**

Belépőjegy: 3000 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 1500 Ft

SZEPTEMBER 28., VASÁRNAP, 18.00

Regejárom Mistrál Művészeti Klub

A Kossuth- és Liszt Ferenc-díjjal elismert Mistrál Együttes és vendégei előadásában hónapról hónapra magyar és külföldi költők megzenésített versei, valamint népdalfeldolgozások hangzanak el.

Belépőjegy: 3000 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 2500 Ft

1013 Budapest, Krisztina tér 1.

Nyitvatartás:

**hétfő–péntek: 9.00–21.00,
továbbá az aktuális
programokhoz igazodóan**

OKTÓBER 3., PÉNTEK, 14.00

Varázslatos hárfahangok

– **mini koncert és hangszerbemutató**

Szeretet Klub

Elrepítjük Önöket a klasszikus zene egyik legelbűvölőbb hangszerének világába! A hárfa, ez a lenyűgöző, mitikus hangszer nemcsak a zenetörténetben játszik különleges szerepet, hanem a szívekben is mély nyomot hagy.

Program: **Hárfakoncert** – válogatott klasszikus és kortárs művek lélekemelő előadásban Hangszerbemutató – ismerje meg a hárfa működését, titkait és történetét közelről Kérdezzen a művésztől – interaktív beszélgetés a koncert után

Hárfaművész: **Kriesch Barbara**

Belépés kizárólag a Szeretet Klub tagjainak.

Információ a klubtagságról:

kellner.balazs@maraikult.hu

OKTÓBER 3., PÉNTEK, 19.00

Márai Sándor: Hallgatni akartam

MÁRAI SZÍNHÁZFESTIVÁL

Monológ egy részben

A Hallgatni akartam című mű Márai: Egy polgár vallomásai harmadik kötetének készült, 2013-ban jelent meg a Helikon Kiadónál. Az 1950-es kézirat az író első emigrációban befejezett műve. Az Anschlussból (1938) kiindulva Márai a klasszikus Európa pusztulásáról vall. A mű lírai vallomás és kordokumentum egyben az eltűnő polgári Európáról és Magyarországról Hegedűs D. Géza előadásában.

Rendező: **Marton László**

Színpadra alkalmazta: **B. Török Fruzsina**

Előadja: **Hegedűs D. Géza**

Dramaturg: **Radnóti Zsuzsa**

Zene: **Tallér Zsófia**

A Vígyszínház produkciója.

Bővebb információ a Márai Színházfesztivál további előadásairól: www.maraikult.hu.

Belépőjegy: 3000 Ft (a helyszínen: 4000 Ft)

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 1500 Ft

Hegedűs D. Géza

OKTÓBER 6., HÉTFŐ, 19.00

TONY – „Szeressétek egymást, tiszteljétek Atyátok emlékét”

Gróf Batthyány Lajosné Zichy Antónia visszaemlékezése férje fogságáról és haláláról

Az előadás gróf Batthyány Lajosné Zichy Antónia (Tony) teljes életútját mutatja be.

Tony: **Horváth Lili**, Jászai Mari-díjas színésznő

Tony emléképe: **Tordai Teri** Kossuth- és Jászai Mari-díjas, érdemes és kiváló művész

gróf Batthyány Lajos: **Jászberényi Gábor** színművész
Produkciós vezető: **Batthyány-Schmidt Margit**, a Magyar Batthyány Alapítvány és a Magyar Női Unió elnöke

Belépőjegy: 3000 Ft (a helyszínen 4000 Ft)

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 1500 Ft

OKTÓBER 4., SZOMBAT, 15.00

Buda, bor, művészet – kortárs galériatúra.

Egy őszi délután, amelyen a kortárs művészet és a borkultúra találkozik.

A programot ld. a Várnegyed Galériánál.

Eszter hagyatéka

OKTÓBER 7., KEDD, 18.00

Költők, írók Krisztinája

Helytörténet helyben Saly Noémival

A második félév első előadása a Tabán irodalmi hagyományait járja körül, bemutatva azokat a költőket és írókat, akik ezt a történelmi városrészt lakták és művésztükben megörökítették.

Belépőjegy: 1500 Ft

OKTÓBER 8., SZERDA, 19.00

Márai filmklub

Sipos József Balázs Béla-díjas filmrendezővel

Eszter hagyatéka – magyar filmdráma, 2008, 90 perc

„A nő és a férfi párharcát soha ne lássad másként, mint reménytelen harcot, melyet a legkegyetlenebb önzés és a féktelen hiúság fűtenek.” (Márai Sándor)

Döntsék el, mennyire volt igaza Márainak a fenti idézettel... Első estünkön az Eszter hagyatéka című filmet vetítjük.

Szereplők: **Nagy-Kálózy Eszter, Cserhalmi György, Töröcsik Mari, Eperjes Károly, Szilágyi Tibor, Udvaros Dorottya, Hámori Gabriella**

A vetítés után a Balázs Béla-díjas **Sipos József** rendező-producer mesél a filmek kulisszatitkairól.

Belépőjegy: 2000 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 1000 Ft

OKTÓBER 9., CSÜTÖRTÖK, 18.00

Márai és én – pszichológiai útmutató

Márai Sándor gondolataihoz

Különleges beszélgetéssorozat olyan kérdések megválaszolására, amelyeket magunknak sem merünk feltenni. Hogyan alakul ki személyiségünk? Miként legyünk békében testünkkel? Lehetnek-e tökéletes harmóniában személyiségünk, lelkünk és testünk?

A válaszokért **Kozma-Vízkeleti Dániel** klinikai szakpszichológust, család-pszichoterapeutát és Márai Sándor Füveskönyv című művét hívjuk segítségül.

Beszélgetőtárs: **Erhardt Ágoston** televíziós műsorvezető, mentálhigiénés szakember

Belépőjegy: 2000 Ft (a helyszínen: 3500 Ft)

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 1500 Ft

OKTÓBER 15., SZERDA, 18.00

Márai és 1956 – „Isten malmai

gyorsan őrölnék.” előadás és borkóstoló

Az író a II. világháború végétől kezdődően többször ír egy forradalom lehetőségéről és szükségességéről. Amikor mindez bekövetkezik, feléled benne a remény, hogy Magyarország szabad lehet, és esetleg ő is visszatérhet a hazájába.

A borkóstolóval egybekötött rendezvény a Budai Polgári Községgel együttműködésben valósul meg.

Előadók: **Hirtling István** Jászai Mari-díjas színművész, érdemes és kiváló művész **Mészáros Tibor** irodalomtörténész, a Márai Sándor-hagyaték gondozója

Közreműködik: **Tárkány-Kovács Bálint** cimbalomművész

Belépő: 3000 Ft

A belépés I. kerületi lakosok számára díjtalan, de regisztrációhoz kötött: www.maraikult.hu

A Círóka Bábszínház előadása

OKTÓBER 11., SZOMBAT, 11.00

Almafácska

Babaszínház

Első színházi élmény 4 éven aluliaknak

Előadja: a **kecskeméti Círóka Bábszínház**

Mesénk szereplője egy csodálatos almafa. Pattanó rügyekkel, pirosuló almákkal, színes levelekkel, csillogó jégcsapokkal meséljük el, hogyan lesz a tavaszból nyár, abból ősz, és miként köszönt ránk a csillogó tél. Az előadás végén a játéktér kinyílik, és a színművészek segítségével játszótérre változik.

Szereplők: **Dupák Fanni, Szórényi Júlia**

Zeneszerző: **Szabó Balázs**, rendező: **Kiszely Ágnes**

Belépőjegy: 2000 Ft.

Kedvezményes jegy gyerekeknek és I. kerületi lakosoknak: 1000 Ft
2 éves kor alatt ingyenes.

OKTÓBER 17., PÉNTEK, 14.00

A sanzon meg minden más – Orbán Bori és Pánczél Kristóf duettje – Szeretet Klub

Pánczél Kristóf klasszikus éneket és hangképzést tanított Orbán Borinak az Etűd Konzervatóriumban. Ekkor merült fel bennük a közös munka lehetősége. Azóta számos TV-műsorban és rendezvényen szerepeltek. A Sanzon meg minden más című est folyamán francia és magyar sanzonok, régi olasz slágerek hangzanak el.

Belépés kizárólag a Szeretet Klub tagjainak.

Klubtagsági info: kellner.balazs@maraikult.hu

Orbán Bori és Pánczél Kristóf

OKTÓBER 17., PÉNTEK, 19.00

Egy korty balkán – a T'Rakija együttes táncháza

Táncra fel! A T'Rakija együttes repertoárja a Balkán nagy részének zenei világát mutatja be; az autentikus népzene irányvonalát követi, melyet személyes gyűjtések felhasználásával és egyedi ötletekkel gazdagítva ad elő a zenekar. Az eredeti népi hangszerek garantáltan valódi balkáni hangulatot teremtenek.

A zenekar tagjai: **Mag Tünde** – kaval, furulyák, ének; **Szick Edit** – hegedű; **Deli Piroska** – brácsastambura, ének; **Horváth Edit** – basszusgitar; **Bonczó Emese** – tapan, derbuka
Belépőjegy: 1500 Ft

Virág Benedek Ház

SZEPTEMBER 23., KEDD, 18.00**Homokgrafikák – Gajdos Zsuzsa egyéni kiállítása***Megnyitó*

„Léteznek olyan dolgok a világban, amiket csak te látsz, történetek, amelyeket csak te hallasz...” – idézi Emmet Gowin fotográfus azt a csendes figyelmet, ami Gajdos Zsuzsa Homokgrafikák című kiállítását is áthatja. A természetből születő formák és rajzolatok időtlenek: keletkeznek, elenyésznek, majd újjászületnek. Ezek a művek nemcsak képek, hanem az idő lenyomatai, és az óceán szüntelen mozgásáé, egyfajta meditáció.

Kurátor: **Rozgonyi Lia****Megtekinthető október 19-ig.**

Vajda Zsuzsa: Homokgrafikák (részlet)

SZEPTEMBER 25., CSÜTÖRTÖK, 19.00**Fellegekben***Fellegi Anna EP lemezbemutató koncertje*

Fellegi Anna új projektje kifinomult zenei utazás saját dalokkal és különleges feldolgozásokkal. Anna fellépett a legnagyobb színpadokon (Müpa, Aréna, MVM Dome) és olyan előadókkal, mint Keresztes Ildikó, Szekeres Adrienn, Dolhai Attila vagy Bobby McFerrin. Összeállítása letisztult, tartalmas, friss – garantáltan feltöltő élmény. A Fellegekben nem harsány, hanem őszinte. Minőség, mélység, atmoszféra.

Zenekar tagjai: **Fellegi Anna** (ének), **Borbély Tamás** (gitár), **Kottler Ákos** (dob), **Markos Gergő** (basszusgitár, ének), **Tóth Nóra** (vokál), **Simkó-Várnagy Mihály** (elektromos cselló), **Szabó Tamás** (billentyű), **Vörös Gergő** (ütőhangszerek, gitár)

Belépőjegy: 3000 Ft (a helyszínen: 4000 Ft)**Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 2000 Ft**

1013 Budapest,
Döbrentei utca 9.

Nyitvatartás:

szerda–péntek: 14.00–18.00,

szombat: 10.00–13.00,

továbbá az aktuális
programokhoz igazodóan.

Száz év Tabán – Séta a Fortepannal

SZEPTEMBER 27., SZOMBAT, 10.00**Száz év Tabán – Séta a Fortepannal és Máraival**

A régi Tabánból maradt Virág Benedek Háztól sétálunk a Budai Színkörnek otthont adó Horváth-kertig. Felfedezzük az egyetlen megmaradt tabáni síkátort, megnezzük a tabáni Mélypince és Budai Színkör legendás helyét, majd megemlékezünk az (új) Philadelphia Kávéházzal (ma Márai Sándor Művelődési Ház). Könyv- és hírlapidézetekkel megismerjük Márai kapcsolódó gondolatait, Fortepan-képekkel pedig összevetjük a múltat a jellel.

Belépőjegy: 4000 Ft**Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 2000 Ft****OKTÓBER 2., CSÜTÖRTÖK, 18.00****Randiest pároknak – A párkapcsolat fejlődése**

A program során közösen végigvesszük, milyen szakaszokon megy keresztül egy párkapcsolat, milyen kihívásokkal és lehetőségekkel találkozhatunk útközben. Szó lesz előre látható krízisekről és váratlan fordulatokról, buktatókról és erőforrásokról – mindarról, ami segíthet mélyíteni a kapcsolódást. A program előadásból és páros feladatokból áll. Az eseményre elsősorban párokat várunk, de ha csak egyedül tud jönni, az sem akadály.

Előadók: **Kigyóssy Andi** és **Kigyóssy Örs** pár- és családterapeuták – **Kétlgen Alapítvány**

Belépőjegy: 2000 Ft/pár. A belépés I. kerületi lakosoknak ingyenes, de regisztrációhoz kötött:
www.maraikult.hu.

OKTÓBER 8., SZERDA, 18.00

Bevezetés a búzaszemes horgolásba

Horgoló workshop, első alkalom

Öt alkalmas horgolási workshop-sorozat, ahol minden alkalommal egy praktikus tárgyat készíthetünk el. Az órák egymásra épülnek, de új résztvevők is bekapcsolódhatnak. Minden szükséges eszközt és anyagot biztosítunk, kellékek a helyszínen megvásárolhatók. Az első alkalommal egy tárolót készítünk el faalapra, megtanulhatjuk a búzaszemes horgolás technikáját és a láthatatlan sorzárást is.

Belépőjegy: 8000 Ft. Öt alkalmas bérlet: 36 000 Ft

A workshop további időpontjai (szerdánként, 18.00):
október 22., november 5., 19., december 3.

A férőhelyek száma korlátozott!

OKTÓBER 9., CSÜTÖRTÖK, 17.00

Prima Moda – Katalógusbemutató interaktív előadás keretében

Magyar Divat Szövetség Egyesület

Budapest I. kerülete évszázados hagyományaival, különleges környezetével a divatfotózás fellegvára vált. 2024-ben sikeres STÍLUS ÉS ÜZENET című divatfotó-kiallítást rendeztek a kerületben készült fotókból.

Támogató: Budavári Önkormányzat

OKTÓBER 10., PÉNTEK, 18.00

Kintsugi workshop

A kintsugi technika akkor született, amikor **Asikaga Josimasza** japán uralkodó eltörte kedvenc teáskan-náját. Kínában csak fém kapcsokkal tudták megjavítani, ami nem tetszett neki. Egy kézműves aztán lakkal ragasztotta össze a töréseket és arannyal borította be – így született a kintsugi, amely kiemeli és tiszteli a törést, arra tanítva, hogy az emberek is így tegyenek saját életükben. Ezen az alkotói utazáson az ajándékok egyszerű tárgyakból valódi szeretet-üzenetökké válnak! A foglalkozást tartja: **Kollerits Eliza** pszichológus, művészetterapeuta

Belépőjegy: 9000 Ft

OKTÓBER 15., SZERDA, 18.00

Hagyományos EBRU workshop

A papírdíszítés művészete

Az ebru török márványfestés, melyben víz felszínén szórt festékkel készítünk mintákat papíron. Természetes alapanyagokkal dolgozunk: földfestékek marhapéval, rózsaszárból és lószőrből készült ecsetekkel. A résztvevők három A3-as képet készítenek különféle stílusokban és színekkel. Minden alkotás egyedi, a készítő lelkiállapota és kézmozdulatai határozzák meg az eredményt.

Belépőjegy: 11 900 Ft

OKTÓBER 17., PÉNTEK, 19.00

Pribojszki Mátyás Szájharmonika Klub

Pribojszki Mátyás szájharmonikás, énekes, dalszerző immár 15 éve, havonta működő klubja, amelynek régóta a Virág Benedek Ház ad otthont. A kiváló hangulatú este-ken, koncerteken meghívott vendégek, alkalmi közreműködők színesítik a programot igazi örömmel.

Belépőjegy: 2500 Ft.

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 1500 Ft

Jókai Anna Szalon

1011 Budapest, Iskola utca 28.

Nyitvatartás:

szerda 10.00-18.00,

továbbá az aktuális

programokhoz igazodóan.

SZEPTEMBER 25., CSÜTÖRTÖK, 10.30

Irka kör – előadás: Szép Ernő élete és költészete

Összeállítás Szép Ernő verseiből.

A belépés ingyenes!

SZEPTEMBER 25., CSÜTÖRTÖK, 18.00

A titokzatos Vatikán

Ferenc pápa halála után 2025. május 8-án XIV. Leót választották pápának. A Szentatya 1,4 milliárd katolikus vezetője és a világ legkisebb államának feje. **Spiller Krisztina** egykori vatikáni diplomata személyes emlényeivel és gazdag képanyaggal mutatja be a pápai álmot, amelynek egyes részei nyitottak, másokba csak kevesen nyerhetnek betekintést.

Belépőjegy: 1500 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 1000 Ft

OKTÓBER 3., PÉNTEK, 18.00

„Te ismered a házam...”

Meskó Bánk zenés irodalmi estje

A Budai Várnegyedhez köthető írók – **Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, Márai Sándor, Tóth Árpád** – műveiből összeállított műsor komolyzenei kísérettel. Meskó Bánk közel harminc éve szolgálja a magyar irodalmat és költészetet. Munkájának középpontjában a megszólítás művészete áll: versek továbbadása, mély kapcsolat a közönséggel és az örömszerzés.

Fellépők: **dr. Meskó Bánk** előadóművész, **Ábrahám**

Márta (hegedű), **Souhei Yamagami** (zongora)

A belépés ingyenes, de regisztrációhoz kötött.

www.maraikult.hu

OKTÓBER 7., KEDD, 18.30

„Rossz helyen rossz időben”

Szinyei Merse Pál művészete

A művészettörténet magyar mesterei előadássorozat

Az előadás első fele arról ad áttekintést, hogy az önálló útját megtaláló magyar festészet egyik alapító mestere Szinyei Merse Pál (1845-1920) mennyi buktató után tudta megismertetni korszakalkotó képét, a Majálist. Ezenkívül bemutatja az 1860-as évek végétől kezdve Szinyei életművét és annak máig kimutatható magyar festészettörténeti hatását.

A sorozat házigazdája és előadója: **Gimesy Péter** művészettörténész, filozófus

Belépőjegy: 2000 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 1500 Ft

OKTÓBER 8., SZERDA, 18.00

Adakozzunk Liszttel! – avagy mecenatúra művész módjára

A „Mecénások” sorozat keretében ezennel Liszt Ferenc a főszereplő. Példamutató adakozó, kezdeményező és segítő szerepe Magyarországon egyedülálló. De nemzetközi téren is sok minden köszönhető neki, pályatársai sokaságát segítette felemelkedésükben.

Az estet Liszt zongoraművei, ifjú tehetségek bemutatkozása, valamint a házigazda, **Eckhardt Gábor** Liszt Ferenc-díjas zongoraművész kedélyes hangvételű műsorvezetése teszi felejthetetlenné.

A belépés ingyenes, de regisztrációhoz kötött:

info@budaipolgarikozosseg.hu

OKTÓBER 14., KEDD, 17.00

Lovász Irén dalolóköre

Foglalkozásvezető: **Lovász Irén** Kossuth-díjas népdalénekes, néprajzkutató.

A belépés ingyenes, de regisztrációhoz kötött:

info@budaipolgarikozosseg.hu

OKTÓBER 16., CSÜTÖRTÖK, 19.00

Lola naplója I. rész: Nápoly – „Ezüst nászút”

MÁRAI SZÍNHÁZFESTIVÁL

„Mindketten úgy szeretjük a kötetlenséget, a szabadságot, olyan ez a házasság, mint egy örök véd- és dacsövetség. Első perctől örök véd- és dacsövetség!” (Márai Ilona)

A Márai házaspár emigrációjának 31 évét (1948-1979) követi nyomon a történet. Lola 1948-ban kezdett naplózásban, őszintén beszélve életük eseményeiről, férjéről és kapcsolatuk hullámvásáiról. Márai Sándor ezzel szemben rejtőzködőbb naplóíró. Kettejük feljegyzéseiből áll ez a párbeszéd, két szenvedélyes ember közös életének története.

Előadják: **Takáts Andrea, Hegedűs D. Géza.**

Az előadás hossza: **90 perc**, szünet nélkül.

Belépőjegy: 3500 Ft.

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 1500 Ft

Hegedűs D. Géza és Takáts Andrea

Tér-Kép Galéria

OKTÓBER 1., SZERDA, 18.00

inconstans laetitia – az öröm ingatagsága

Kiállítás megnyitó

Kis Boglárka, Kőrösi László és w. Horváth Tibor tárlata
Szirtes János Örömfestészet című kiállításának folytatásaként egykori tanítványok munkáit mutatjuk be. Az alkotók az elmúlt időszakban különböző médiumokon keresztül formálták meg saját, egyéni művészi hangjukat. A tárlat nem csupán az egyéni pályákra, hanem egy tanári életmű hatására is reflektál.

A kiállítás november 8-ig látható, a belépés ingyenes.

OKTÓBER 4., SZOMBAT, 15.00

Buda, bor, művészet – kortárs galériatúra

Egy őszi délután, amelyen a kortárs művészet és a borkultúra találkozik

A programot ld. a Várnegyed Galériánál.

**1016 Budapest,
Krisztina körút 83-85.
Nyitvatartás:
kedd-szombat: 14.00-18.00**

OKTÓBER 16., CSÜTÖRTÖK, 17.00

Tárlatvezetés az „inconstans laetitia – az öröm ingatagsága” című csoportos kiállításon

A látogatók nemcsak Kis Boglárka, Kőrösi László és w. Horváth Tibor műveit ismerhetik meg, hanem találkozhatnak is a művészekkel.

A belépés ingyenes.

Várnegyed Galéria

OKTÓBER 2., CSÜTÖRTÖK, 16.00, 17.30

Hogyan csináljunk (sikeres) képeskönyvet?

16.00 Tárlatvezetés Révész Emese

művészettörténésszel, 17.30 Beszélgetés

Rofusz Kinga és Dániel András illusztrátorokkal

Az eseményt **Révész Emese** kurátori tárlatvezetése vezeti fel a Mikrokozmoszok. Gyermekevilág Ágotha Margit, Rékassy Csaba és Gácsi Mihály művészetében című kiállításon. Közönségtalálkozó **Rofusz Kingával**, Az otthon című képeskönyv szerzőjével és **Dániel András**s, a Kufli-sorozat alkotójával.

A program ingyenes,

de regisztrációhoz kötött: maraikult.hu

A Budapesti Illusztrációs Fesztivál kísérőeseménye.

**1015 Budapest,
Batthyány utca 67.
Nyitvatartás:
csütörtök, péntek:
14.00–18.00
szombat: 10.00–14.00**

OKTÓBER 4., SZOMBAT, 15.00

Buda, bor, művészet – kortárs galériatúra

Egy őszi délután, ahol a kortárs művészet és a borkultúra találkozik

Sétánkon három kerületi galéria aktuális kiállításait látogatjuk meg. Rövid tárlatvezetésen mélyülünk el a művek világában, és négy, a tárlatok hangulatához válogatott bort kóstolunk meg. Utunk a Vármezőn át vezet, majd a Tabán hangulatos utcáin halad tovább.

Várnegyed Galéria: Mikrokozmoszok. **Tér-Kép Galéria:** „inconstans laetitia – az öröm ingatagsága”. **Virág Benedek Ház:** Homokgrafikák – Gajdos Zsuzsa egyéni tárlata

Belépőjegy: 8000 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 7000 Ft

OKTÓBER 18., SZOMBAT, 10.00

Interaktív múzeumpedagógiai program a Képező Galéria közreműködésével

A Mikrokozmoszok kiállításához kapcsolódó múzeumpedagógiai foglalkozáson a gyerekek játékos feladatokon keresztül ismerkedhetnek meg Ágotha Margit, Rékassy Csaba és Gácsi Mihály különleges mesevilágával. A programot a Képező Galéria múzeumpedagógusai vezetik, kreatív alkotással és közös gondolkodással egybekötve.

A belépés ingyenes, de regisztrációhoz kötött.

OKTÓBER 22., SZERDA, 18.00

Hoppál Mihály: Etno-appliq-Art

Kiállítás megnyitó

Az Etno-appliq-Art című kiállítás **Hoppál Mihály** Széchenyi-díjas néprajzkutató, folklorista legfrissebb alkotásaiból válogat, amelyek izgalmas hidak a hetvenes évek avantgárd öröksége és a népművészet kortárs újraértelmezése között. A művekben a népi motívumok, tárgyak szabad alkalmazása válik a művészi kifejezés eszközévé. Kurátor: **Rozgonyi Lia**

Nyitva november 6-ig. A belépés ingyenes.

Vízvárosi Klub

SZEPTEMBER 29., HÉTFŐ, 18.30

Kutyával a városban előadássorozat

Az előadássorozat célja, hogy segítse a kutyatulajdonosokat kedvenceik egészségének megőrzésében és hosszú, boldog életük biztosításában, valamint szélesebb ismereteket szerezzenek a kutyatartásról és kedvenceik viselkedéséről. Ezennel a téma a pásztor-és terelőkutyák. A beszélgetést vezeti **Angyal Zsolt**, az Akela Kutyaiskola alapítója.

Az eseményre a belépés ingyenes, de regisztrációhoz kötött: www.maraikult.hu

OKTÓBER 8., SZERDA, 17.30

Madagaszkár, a Föld nyolcadik kontinense

Világjáró ismeretterjesztő előadássorozat

Madagaszkár a világ legkülönlegesebb élővilágú szigete, ahol az állat- és növényfajok többsége endemikus. Legismertebb emlősei a leműrok, de gazdag kameleon-fajokban. Az előadás bemutatja a sziget geológiai múltját, ökológiai sokszínűségét és az itt élő emberek kultúráját. Kaland egy olyan világba, ahol a természet és civilizáció egyedülálló harmóniában él.

Belépőjegy: 1000 Ft

1015 Budapest,
Batthyány utca 26.
Nyitvatartás:
hétfő, szerda, péntek
9.00–16.00 között, továbbá
a programokhoz igazodva.

OKTÓBER 13., HÉTFŐ, 18.00, 18.20, 18.40

Fogadóóra leendő és gyakorló gazdiknak

Tanácsadás a felelős állattartásról, állatvédelemről minden korosztálynak Szeretettel várjuk a felelős gazdikot, és azokat, akik kutya befogadásán gondolkodnak. Témák: Milyen kutya illik a családukhoz? Hogyan neveljük következetesen és szeretettel? Mit tehetünk, ha viselkedési problémák jelentkeznek? Milyen alapvető egészségügyi tudnivalókat érdemes ismerni?

Házigazda: **Angyal Zsolt** kutyaviselkedési szakértő, az Akela Kutyaiskola alapítója.

Regisztráció: dome.csilla@maraikult.hu

Telefonos tanácsadás: +36-70/551-7572; munkanapokon 8.00-16.00 között

Borsos Miklós Emléklakás

OKTÓBER 21., KEDD, 18.00

1956 – Emlékezés gróf Nádasdy Borbálával

„A magyar szabadságharc, 1956 örökké csillagként fog ragyogni a világmindenség egén, ha a szabadságot szerető emberek felnéznek az égre!” A ma már újra itthon élő gróf Nádasdy Borbála író, a történelmi Nádasdy család tagja 1956-ban kényszerült elhagyni hazánkat. Emigrációban követte az 1956-os szabadságharc utóéletét, az azt követő megtorlásokat és politikai változásokat. Közelről látta és élte meg az emigrációba kényszerült, világszerte szétszórta magyarok százezreinek sorsát.

A belépés ingyenes, de regisztrációhoz kötött: www.maraikult.hu

1014 Budapest, Úri utca 6.

Nyitvatartás:
szerda: 10.00–18.00
péntek: 10.00–16.00

Más napokon
bejelentkezés alapján.

Önkormányzati programok

18. BUDAVÁRI BACH FESZTIVÁL

Nemzetközi Orgonafesztivál „Bach+1”

Budavári Evangélikus Templom

1014 Budapest, Bécsi kapu tér

Az estek 19 órakor kezdődnek, a belépés díjtalan.

OKTÓBER 24., PÉNTEK

„Bach + Dél-Németország”

Sebastian Küchler-Blessing (Essen)

OKTÓBER 26., VASÁRNAP

„Bach + Spanyolország”

Jesús Sanpedro (Sevilla)

OKTÓBER 28., KEDD

„Bach + Schumann”

Adriaan Hoek (Rotterdam)

OKTÓBER 31., PÉNTEK

„Bach + német barokk”

Reformációi istentisztelet 18 óra

NOVEMBER 2., VASÁRNAP

„Bach + Mendelssohn”

Krešimir Klarić és Berislav Jerković – bariton
(Horvátország)

NOVEMBER 4., KEDD

„Bach + Vivaldi”

Musica Vivax Wien – Bán István

NOVEMBER 6., CSÜTÖRTÖK

„Bach + improvizáció”

Thierry Escaich (Párizs)

NOVEMBER 8., SZOMBAT

„Bach + dalok”

Bán István és Daniel Johannsen – tenor (Ausztria)

A műsorváltoztatás jogát fenntartjuk.

OKTÓBER 4., SZOMBAT, 10.00-13.00

Tabáni kutyás piknik

Állatok világnapja

A rendezvényt a Budavári Önkormányzat szervezi az Akela Kutyaiskola és a Doktor Mancsok Állatasszisztált Terápiás Alapítvány együttműködésével.

10.30-11.10 Ügyességi bemutató - Akela Kutyaiskola

11.20-12.00 Konfliktus vagy békés egymás mellett élés?

Angyal Zsolt szakértő, az Akela Kutyaiskola alapítója

12.00-12.10 Nyereményjáték sorsolás

12.20-13.00 Hogyan lesz egy kutyából terápiás kutya?

Losonczi-Tuza Erika előadása a Dr. Mancsok Alapítványtól

Kísérőprogramok:

Inter-Mix Kft: Gosbi termékek és etetési tanácsadás gazdiknak

Déna rehabilitáció: Terápia és masszázs kutyáknak

Málna Kutyakozmetika: Kosmetikai kezelés és szakmai tanácsadás

Akela Kutyaiskola: Állatorvosi tanácsadás, Kutya-kommunikáció és viselkedési problémák tanácsadás, Ismered és közben tudod tartani a kutyád? – Teszteld (alap engedelmességi gyakorlatok)

Kutya-gazdi fotózás

Színező-sarok a gyermekeknek

Fővédnök: Böröcz László, Budavár polgármestere

Házigazdák: **Fazekas Csilla**, Budavár alpolgármestere

és **Gregor Bernadett**, színész

A rendezvény ingyenes, mindenkinek apró ajándékkal készülünk.

GYEREKPROGRAMOK

SZEPTEMBER 20., SZOMBAT 11.00

Kukucs | Babaszínház

Zenés-mondókás játék a legkisebbeknek

Előadja: Kövér Béla Bábszínház, Szeged

OKTÓBER 11., SZOMBAT 11.00

Almafácska | Babaszínház

Első színházi élmény 4 éven aluliaknak

Előadja: Ciróka Bábszínház, Kecskemét

OKTÓBER 18., SZOMBAT 11.00

Szerelemcsütörtök, dobszerda mesekoncert | Csemeteátrum

Előadja: Klárisok zenekar

NOVEMBER 08., SZOMBAT 11.00

Hangoló | Babaszínház

Előadja: Veszprémi Kabóca Bábszínház

NOVEMBER 15., SZOMBAT 11.00

Boribon | Csemeteátrum

Előadja: Egri Harlekin Bábszínház

Helyszín: Márai Sándor Művelődési Ház
1013 Budapest, Krisztina tér 1.

Online jegyvásárlási lehetőség és további
információk: www.marai Kult.hu

MÁRAI 125 Színházfesztivál

·MÁRAIKULT·

HALLGATNI AKARTAM

2025.10.03. 19:00

JÓKAI ANNA
·SZALON·

LOLA NAPLÓJA I., II., III. RÉSZ

2025.10.16., 10.22., 10.30. 19:00

JÓKAI ANNA
·SZALON·

KASSAI ÖRJÁRAT

2025.11.06. 19:00

JÓKAI ANNA
·SZALON·

KURUCZ ÁDÁM ELŐADÓESTJE

2025.12.11. 19:00

Kedvezményes 6 alkalmas bérlet I. kerületi lakosoknak: 6000 Ft

Bővebb információ:

www.maraikult.hu/marai-sandor-emlekeve